DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH
Rzeczypospolitej Polskiej.

WARSZAWA. № 5. 10 Kwietnia 1919 r.

TREŚĆ:

UCHWAŁA SEJMU

z dnia 20 lutego 1919 r.

o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa.

I.

Sejm przyjmuje oświadczenie Józefa Piłsudskiego, że składa w ręce Sejmu urząd Naczelnika Państwa do wiadomości i wyraża Mu podziękowanie za pełne trudów sprawowanie urzędu w służbie dla Ojczyzny.

II.

Aż do ustawowego uchwalenia tej treści Konstytucji, która określi zasadniczo przepisy o organizacji naczelnych władz w Państwie Polskiem, Sejm powierza dalsze sprawowanie urzędu Naczelnika Państwa Józefowi Piłsudskiemu na następujących zasadach:

1. Władzą suwerenną i ustawodawczą w Państwie Polskiem jest Sejm Ustawodawczy; ustawy ogłasza Marszałek z kontrasygnacją Prezydenta Ministrów i odnośnego Ministra fachowego.
2. Naczelnik Państwa jest przedstawicielem Państwa i najwyższym wykonawcą uchwał Sejmu w sprawach cywilnych i wojskowych.
3. Naczelnik Państwa powołuje Rząd w pełnym składzie na podstawie porozumienia z Sejmem.
4. Naczelnik Państwa oraz Rząd są odpowiedzialni przed Sejmem za sprawowanie swego urzędu.
5. Każdy akt państwowy Naczelnika Państwa wymaga podpisu odnośnego Ministra.

Marszałek:
Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

(Dziennik Praw № 19 z d. 27.II 1919 r. poz. № 226).

USTAWA SEJMOWA

z dnia 28 lutego 1919 r.

w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe.

Art. 1. Celem umożliwienia ludności zaopatrzenia w drzewo budulcowe i opałowe upoważnia się rząd do wydawania drzewa:

a) dla odbudowy zniszczonych przez działania wojenne domów mieszkalnych i zabudowań gospodarczych drobnych rolników oraz drobnych posiadaczy miejskich na rachunek Skarbu Państwa — do wysokości stwierdzonej szkody wojennej;
b) dla innych celów po cenach ustanowionych przez rząd.

Art. 2. Na uzyskanie potrzebnego zapasu drzewa rząd ma prawo przeznaczyć drzewo z lasów państwowych, jak również dokonywać zajęcia drzewa w lasach prywatnych na pniu oraz gotowego materjału ściętego, jak również tartego po cenach ustanowionych przez rząd.

W razie zaniechania ruchu zakładów przeróbki drzewa przez ich właścicieli rząd może je objąć w zarząd Państwa.

Art. 3. Wydatki Skarbu Państwa poniesione z tytułu wydawania drzewa winny być rejestrowane w celu potrącenia ich poszkodowanemu z ewentualnie przypadających mu odszkodowań wojennych.

Art. 4. Ustawa niniejsza przestaje obowiązywać, skoro zostanie wydana ogólna ustawa o odbudowaniu kraju.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Ministrem Skarbu.

Marszałek:
Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Robót Publicznych:
Pruchnik

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

Minister Skarbu:
Dr. Englich

(Dziennik Praw № 20 z dnia 5-III 1919 r., poz. 229).

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

do ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe. (Dziennik Praw Nr. 20, 1919 r.).

Na zasadzie art, 5 Ustawy Sejmowej z dn. 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz z Ministrem Skarbu wydaję następujące przepisy wykonawcze:

Art. 1. Dla odbudowy zniszczonych przez działania wojenne domów mieszkalnych i zabudowań gospodarczych drobnych rolników, oraz drobnych posiadaczy miejskich będzie wydawane drzewo budulcowe z uwzględnieniem następującego porządku:

1) tym, którzy jeszcze wcale się nie odbudowali, mieszkając w ziemiankach, szałasach, koszarach, wreszcie w cudzych zabudowaniach;
2) którzy posiadają budynki gospodarcze bez domów mieszkalnych;
3) ktorzy posiadają domy mieszkalne bez zabudowań gospodarczych.

Art. 2. Drzewo budulcowe wydawane będzie w stanie okrągłym z lasu. Koszty ewentualnej obróbki i przewozu ponosi otrzymujący drzewo.

Art. 3. Wartość wydanego na rachunek Skarbu Państwa drzewa budulcowego nie może w żadnym wypadku przekroczyć wysokości stwierdzonej szkody wojennej.

O ile nie nastąpiło jeszcze należyte ustalenie całkowitej wysokości szkody wojennej, ilość przyznanego drzewa nie może przekroczyć tej ilości, jaką zawierały zniszczone przez działania wojenne budynki mieszkalne i gospodarcze.

W razie zgłoszonej prosby o większą ilość drzewa, celem ulepszenia odbudowy, można w miarę posiadanych zapasów oraz stwierdzonej Istotnej potrzeby wydać ilość drzewa większą, niż wyżej przepisane, jednak za opłatą wartości tej nadwyżki drzewa po cenach przez Rząd ustanowionych.

Art. 4. Na cele opałowe wydawać się będzie drzewo w miarę istotuej potrzeby z rozporządzalnych zapasów po cenach ustanowionych.

Art. 5. Wydane drzewo budulcowe i opałowe winno być tylko na cele wyznaczone użyte i nie może być pod odpowiedzialnościa karną sprzedane osobom trzecim lub użyte na inne cele.

Art. 6. Dla rozdziału drzewa i nadzoru nad celowością jego użycia tworzy się przy Ministerstwie Robót Publicznych Główną Komisję rozdziału drzewa, zaś w powiatach Powiatowe Komisje rozdziału drzewa.

W skład Głównej Komisji wchodzą:

1) Przedstawiciel Ministerstwa Robót Publicznych, jako przewodniczący.
2) Przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.
3) Przedstawiciel Ministerstwa Skarbu.

W skład Powiatowej Komisji wchodzą:

1) Powiatowy Komisarz Ludowy, jako przewodniczący:
2) Przedstawiciel Ministerstwa Robót Publicznych.
3) Przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.
4) Przedstawiciel Ministerstwa Skarbu.
5) Delegat powiatowego Związku komunalnego.
6) Przedstawiciel Ubezpieczeń Wzajemnych budowli od ognia i ewent.
7) Delegat powiatowych Stowarzyszeń budowlanych.

Art. 7. Podanie o przyznanie drzewa wnosić należy do Rady gminnej (w miastach do Magistratu), która po zbadaniu okoliczności wyszczególnionych w podaniu przedłoży je z własnym wnioskiem właściwej Komisji rozdziału drzewa do rozpatrzenia.

Przeciw decyzjom Komisji powiatowej rozdziału drzewa niema odwołania.

Art. 8. Na podstawie decyzji Komisji powiatowej nastąpi wydanie przyznanej ilości drzewa. Otrzymujący drzewo jest obowiązany pokwitować z odbioru drzewa budulcowego, wydanego na rachunek Skarbu, i podpisać deklarację, mocą której zgadza się na potrącenie wartości tego drzewa po cenach ustanowionych z przypadającego mu odszkodowania wojennego.

Należność za podwyżkę drzewa budulcowego, jakoteż za drzewo opałowe, odbiorca winien uiścić przy wydaniu drzewa.

Art. 9. Bliższe wskazówki dla urzędowania Komisji Powiatowej i Komisji Głównej określą specjalne regulaminy.

Art. 10. Komisji Powiatowej przydzielać będzie drzewo na jej wnioski Komisja Główna.

Art. 11. Komisji Głównej odda drzewo do dyspozycji Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych, zgodnie z planem gospodarki leśnej i w miarę posiadanych zapasów, przedewszystkiem z lasów państwowych.

O ile rozporządzalne zapasy drzewa w lasach państwowych okażą się niewystarczające na pokrycie koniecznego zapotrzebowania, Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych, oraz z Ministerstwem Skarbu, po wysłuchaniu rzeczoznawców i zainteresowanych organizacji dokona zajęcia drzewa w prywatnych składach i w lasach prywatnych.

Art. 12. Ceny drzewa ustanawia Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych, oraz z Ministerstwem Skarbu i zainteresowanych organizacji.

Art. 13. Celem umożliwienia obróbki drzewa w dostatecznej ilości Ministerstwo Robót Publicznych może objąć w swój zarząd zakłady przeróbki drzewa, których ruchu właściciele zaniechali.

Art. 14. Posiadacze drzewa, mianowicie właściciele lasów, tartaków i składów, oraz wszelkiego rodzaju przedsiębiorcy, trudniący się eksploatacją i sprzedażą drzewa, obowiązani są zgłosić Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych w terminie oznaczonym przez wymienione Ministerstwo posiadane zapasy drzewa zarówno wyrobionego, jak i stojącego na pniu.

Art. 15. Zażalenia w sprawach objętych niniejszem rozporządzeniem nie wstrzymują jego wykonania.

Art. 16. Przekroczenia tego rozdorządzenia, o ileby nie podlegały ukaraniu według przepisów kodeksu karnego, będą karane przez Urzędy powiatowe według rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 21 lutego 1919, № 46 „Monitora", grzywną od 10 do 2000 mk.

Art. 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, zaś traci moc z uchyleniem ustawy z dn, 27. II. 1919 r.

Warszawa, dn. 14 marca 1919.

Minister Robót Publicznych:

Truchnik.

(„Monitor Polski" № 63 z dn. 18.III 1919 r.).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie obowiązku zgłaszania wszelkich zapasów drzewa tak wyrobionego, jak i stojącego na pniu w cięciach zaległych i bieżących.

Na zasadzie art. 14 Rozporządzenia Wykonawczego z dn. 14 marca 1919 r. do ustawy z dn. 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe (Dz. Pr. № 20 z dn. 5 marca 1919 r. poz. 229 i „Monitor Polski" № 63 z dn. 18 marca 1919 r.) wzywam wszystkich posiadaczy drzewa, a mianowicie właścicieli lasów, tartaków i składów, oraz trudniących się eksploatacją lasów i sprzedażą drzewa do zgłoszenia na przepisanym druku w terminie do 15 kwietnia 1919 r. w Komisji powiatowej rozdziału drzewa lub w urzędach powiatowych (Starostwach) wszelkich posiadanych zapasów drzewa tak wyrobionego, jak również stojącego na pniu w cięciach zaległych i bieżących.

Wszelkie zmiany zaszłe w zgłoszonych zapasach należy zgłaszać w dniu 1-ym każdego miesiąca, od 1 czerwca r. b. począwszy.

Druki dla powyższych zgłoszeń można otrzymać w kancelarji Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych (Senatorska 15), w Zarządach Okręgowych Dóbr Państwowych w Warszawie (Senatorska 29), w Radomiu i Siedlcach oraz we wszystkich Nadleśnictwach, u Inspektorów i Komisarzy Ochrony Lasów oraz w urzędach powiatowych (Starostwach), które również przyjmować będą zgłoszenia i przedstawiać je Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Niezgłoszenie drzewa w terminie lub też zgłoszenie świadomie fałszywych danych karane będzie przez urzędy powiatowe w myśl Rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 21 lutego 1919 r. o postępowaniu karno-administracyjnem („Monitor Polski" № 46 z dn. 26 lutego 1919 r.) grzywną od 10 do 2.000 mk., o ile Kodeks Karny wyższej kary nie stanowi.

Warszawa, dnia 26 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki.

(„Monitor Polski" № 71 z d. 28.III 1919 r.).

USTAWA TYMCZASOWA

z dnia 8 marca 1919 r.

w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych.

Art. 1. Właściciele i posiadacze odłogiem leżących, a zdatnych pod uprawę rolną gruntów, lub też osoby, mające grunty takie pod swoim zarządem, opieką lub w dzierżawie, obowiązani są—o ile sami uprawy usku-

tecznić nie mogą—do wydzierżawienia ich przedewszystkiem małorolnym i bezrolnym, a w braku kandydatów z tej kategorji — innym rolnikom. Dzierżawcy tych gruntów winni posiadać niezbędne środki do uprawy, albo mieć możność nabycia ich we właściwym czasie.

Przepisy niniejszej ustawy nie dotyczą posiadłości ziemskich o ogólnym obszarze poniżej 50 morgów.

Art. 2. Grunta, wymienione w art. 1, wydzierżawione być winny osobom, których głównem zajęciem jest rolnictwo.

Przy równych warunkach kandydaci na dzierżawców mają pierwszeństwo w następującym porządku:

a) dotychczasowi drobni dzierżawcy w danym majątku;

b) bezrolni zawodowi dzierżawcy drobni lub dzierżawcy opuszczonych z powodu wojny przestrzeni, posiadający inwentarz, a obecnie wskutek powrotu właścicieli na grunt pozbawieni terenów pracy;

c) stale zamieszkała w okolicy służba folwarczna, która była zatrudniona w danym majątku, lecz z którą nie zostały zawarte umowy na bieżący rok gospodarczy;

d) małorolni, których gospodarstwa bezpośrednio graniczą lub znajdują się w najbliższem otoczeniu majątku;

e) inni bezrolni i małorolni z dalszych okolic i gmin;

f) inni rolnicy, nie objęci powyższemi punktami.

Art. 3. W umowach dzierżawnych, zawieranych na zasadach ogólnych, ustalone być winny nie tylko zwykłe warunki dzierżawne jak termin, tenuta i t. p., lecz również sposób użytkowania wydzierżawionych gruntów.

Grunty te muszą być wzięte pod uprawę mechaniczną i nie mogą być poddzierżawiane osobom trzecim.

Art. 4. Wysokość tenuty dzierżawnej nie powinna przekraczać dwukrotnej przeciętnej sumy tenuty pobieranej w danej miejscowości w dwóch ostatnich latach przed 1 stycznia 1915 r.

Art. 5. O ile grunta, wymienione w art. 1, nie zostaną do dn. 1 kwietnia 1919 r. wydzierżawione przez właścicieli lub inne osoby tam wymienione kandydatom na dzierżawców, odpowiadających wymaganiom niniejszych przepisów, w drodze dobrowolnej, Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych ma objąć powyższe grunta w państwowy zarząd przymusowy i zarządzić przymusowe wydzierżawienie gruntów przez zarządców państwowych na zasadzie przepisów, zawartych w art. 1 — 4 i 6 — 15 włącznie niniejszej ustawy.

Art. 6. Ustanowienie i wykonanie państwowego zarządu przymusowego należy do Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, któremu służy prawo przez ustanowionych przez siebie zarządców państwowych poczynić kroki zabezpieczające terminowe wydzierżawienie w myśl ustawy niniejszej jeszcze przed terminem, wskazanym w art. 5.

Art. 7. Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych mianuje zarządcę państwowego dla każdego poszczególnego majątku lub dla szeregu majątków; obowiązki zarządców państwowych mogą być powierzane, w miarę uznanej przez Ministra potrzeby, bądź osobom do ich pełnienia specjalnie powołanym, bądź urzędom państwowym lub organizacjom społecznym.

Art. 8. Każdy wypadek ustanowienia zarządu i mianowania zarządcy państwowego podany będzie do publicznej wiadomości.

Art. 9. Zarządca państwowy zarządza powierzonemi mu gruntami lub majątkami i jest wyłącznie upoważniony do wykonywania czynności prawnych, dotyczących tego zarządu, zaś w szczególności i wydzierżawiania gruntów w myśl art. 1 — 5 włącznie niniejszej ustawy, z tem jedynie ograniczeniem, że dzierżawa gruntów, obsianych zbożem, kończy się z dniem 1 września 1920 r., a dzierżawa gruntów, obsadzonych okopowiznami, dnia 1 listopada 1920 r.

Art. 10. Wydzielanie gruntów z danego gospodarstwa na dzierżawy powinno odbywać się w ten sposób, aby właściciel miał możność na pozostałej części gruntu prowadzić racjonalne gospodarstwo.

Dzierżawcy musi być, w razie braku drogi zwykłej, oddana na czas dzierżawy droga konieczna do dzierżawionego gruntu.

Art. 11. Właściciele gruntów, wziętych w zarząd państwowy, albo osoby, mające grunty te pod swoim zarządem lub w dzierżawie, obowiązani są pod rygorem art. 139 K. K., obowiązującego w b. Królestwie Polskiem, który rozciąga się na byłą Galicję, dostarczyć zarządcy państwowemu wszelkich danych, dotyczących gruntów powyższych, a w razie potrzeby i całego majątku (księgi, rachunki, wykazy inwentarzy, rejestra etc.), w szczególności dane o będących do rozporządzenia środkach produkcji, o rozległości użytków rolnych poszczególnych kategorji, o liczbie morgów uprawionych pod oziminy lub przeznaczonych pod uprawę innych płodów, o stanie zasiewów w latach ubiegłych — wogóle wszelkich danych niezbędnych do obliczenia i powzięcia decyzji co do obszarów rolnych, podlegających wydzierżawieniu w danym majątku, oraz umożliwić i ułatwić sprawdzenie istotnego stanu rzeczy.

Art. 12. Koszty wydzierżawiania i zarządzania gruntami wraz z wynagrodzeniem zarządcy państwowego obciążają właściciela gruntów w zarząd objętych lub osoby zastępujące go w myśl art. 1 ust. I. Wysokość wynagrodzenia zarządcy ustala w każdym poszczególnym wypadku Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 13. Umowy dzierżawne oraz inne umowy, przez zarządcę państwowego w czasie trwania zarządu zawarte, mają moc obowiązującą dla właściciela gruntów, których dotyczą, i osób prawa jego reprezentujących, nawet w razie uchylenia zarządu państwowego na warunkach i do czasu, wskazanych w umowie.

Art. 14. Do zarządcy państwowego należy decydowanie o tem, jakie tereny różnych użytków rolnych mają być przeznaczone do wydzierżawienia, decydowanie o warunkach, obszarze, konfiguracji i formach prawnych powstających gospodarstw dzierżawnych, o zastosowaniu na wydzierżawionych gruntach narzędzi zbywających w danym majątku, o korzystaniu z zabudowań właściciela gruntów przez dzierżawców i t. p.

Zarządca państwowy odpowiedzialny jest za swe czynności przed Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych, kieruje się on we wszystkich czynnościach zarządu państwowego przy zawieraniu umów, wykonywaniu ich warunków, rozporządzaniu wpływami pieniężnemi i t. p. instrukcją Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 15. Wykonanie ustawy poleca się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych, który wyda w tym celu odpowiednie instrukcje i przepisy wykonawcze.

Art. 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek:
Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki.

(Dziennik Praw № 23 z dnia 11-III 1919 r., poz. 235).

ODEZWA

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych do ludności w sprawie dzierżaw przymusowych.

Rząd podejmuje najusilniejsze starania, aby zaopatrzyć ludność w dostateczną ilość środkow żywności, co jest pierwszym warunkiem, umożliwiającym spokojną pracę nad odbudową całego kraju po latach wojny i ciężkiej rabunkowej gospodarce okupantów.

Możność tego zaopatrzenia zależy przedewszystkiem od stanu wytwórczości rolnej, przeto w wykonaniu Ustawy Sejmowej z dnia 8 marca r. b. Ministerstwo Rolnictwa i D. P. wzywa wszystkie warstwy ludności wiejskiej do wytężenia pracy w celu przysporzenia krajowi płodów rolnych przez możliwie największe rozszerzenie powierzchni zasiewów w roku bieżącym.

Rząd zdaje sobie sprawę z tego, iż koniecznem byłoby w tym celu natychmiastowe dostarczenie rolnikom potrzebnego inwentarza, narzędzi, nasion i nawozów sztucznych. Rząd czyni wszelkie możliwe starania w tym kierunku; brak środków, wojna na kilku frontach, trudności komunikacji z zagranicą i spóźniona pora uniemożliwiają jednak przyjście na czas z wydatną pomocą rolnictwu. Dla zwiększenia zapasów taniego zboża, niezbędnego dla wyżywienia przedewszystkiem uboższej ludności miast i wsi, koniecznem jest rozszerzenie powierzchni gruntów uprawnych i uruchomienie gospodarstw zniszczonych przez wojnę. Dla osiągnięcia tego celu należy zatrudnić na roli możliwie największą ilość rąk roboczych i uruchomić wszystkie siły kraju przy uprawie gruntów.

W tym celu Sejm postanowił wydzierżawienie czasowe, krótkoterminowe wszelkich gruntów ornych, leżących odłogiem, rolnikom fachowym, którzy posiadają potrzebne do tego środki.

W wykonaniu powyższej uchwały sejmowej z dnia 8 marca (Ustawa Tymczasowa w przedmiocie wydzierżawienia niezagospodarowanych użytków rolnych. (Dziennik Praw № 23 z dnia 11. III. 1919 r. poz. 235), zostaje przy Ministerstwie Rolnictwa i D. P. utworzony „Urząd czasowy dzierżaw przymusowych". Zadaniem tego Urzędu będzie objęcie w zarząd przymusowy tych niewyzyskanych użytków rolnych, których właściciele nie będą w stanie sami uprawić.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych zamianuje Powiatowych Zarządców Państwowych i uprawni ich do kwalifikowania tych gruntów, leżących odłogiem, które mają być oddane w zarząd przymusowy w celu ich wydzierżawienia. Powiatowi Zarządcy Państwowi w razie potrzeby zamianują gminnych Zarządców Państwowych.

Rząd wzywa rolników, posiadających odpowiednie środki do uprawy roli, a przedewszystkiem dotychczasowych drobnych dzierżawców, pozbawionych dzierżawy, stale zamieszkałych w danej miejscowości robotników rolnych, sąsiadujących z danemi majątkami małorolnych, oraz właścicieli gruntów, leżących odłogiem, aby zawierali umowy w myśl Ustawy Sejmowej.

W razie niedojścia do skutku porozumienia dobrowolnego z właścicielem, wzywa się wymienionych powyżej rolników do zapisywania się w Urzędach gminnych, które stosownie do rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych obowiązane będą formować listy kandydatów na dzierżawców. Przy zapisywaniu się na powyższe listy zgłaszający się obowiązani są podać swoje imię, nazwisko, zajęcie, kwalifikacje i posiadane środki niezbędne do uprawy roli i jej obsiewu, gdyż na zasadzie Ustawy Sejmowej dzierżawców obowiązuje należyte wykorzystanie wydzierżawionych gruntów i dobra ich uprawa.

Na podstawie dostarczonych w ten sposób wiadomości Urzędy gminne sporządzą dla każdej gminy odpowiednie wykazy i skierują je do Powiatowych Zarządców, którzy według uznanej przez siebie potrzeby postanowią, które nieuprawne użytki rolne mają być wzięte w zarząd przymusowy.

Zaznacza się przytem, że wydzierżawianie gruntów leżących odłogiem nie ma na celu zniesienia praw dotychczasowych właścicieli lub dzierżawców majątków rolnych. Jest ono obliczone tylko na zbiór jednego lub dwóch plonów i kończy się w terminie ukończenia kontraktów i nie daje czasowym dzierżawcom żadnych praw własności na grunt wydzierżawiony.

Warszawa, dn. 31 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki.

(Monitor Polski № 74 z d. 1. IV. 1919).

INSTRUKCJA

w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych (do Ustawy Tymczasowej z dnia 8 marca 1919 r. w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanyah użytków rolnych, Dziennik Praw № 23 z dnia 11 marca 1919 r. , poz. 235).

I. Ogólne zasady.

Art. 1. Główným celem Ustawy Tymczasowej w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych jest zapewnienie zaopatrzenia kraju w płody rolne, które mogą i powinny być wyprodukowane w Państwie.

Art. 2. Zarząd przymusowy gruntów ma na celu rozszerzenie powierzchni zasiewów dla możliwego powiększenia produkcji rolnej i ten a nie jakikolwiek inny wzgląd musi być punktem wyjścia przy stosowaniu ustawy.

Art. 3. Ten sam wzgląd na aprowizacje kraju i brak czasu, niepozwalający Rządowi na zorganizowanie wyczerpującej pomocy w dostarczeniu potrzebnych środków produkcji, wywołuje konieczność wydzierżawiania gruntów tylko tym, którzy posiadają te środki lub nabyć je mogą do czasu zasiewów.

Art. 4. Ustawa nie wprowadza i nie przesądza żadnych zmian prawa własności w stosunku do ziemi, jest krótkotrwała, obliczona na okres czasu, niezbędny na obsiew i zbiór jednego lub dwóch plonów z pól, które były przed wojną w uprawie rolnej, obecnie zaś z powodu braku środków odpowiednich leżą odłogiem i nie mogą być uprawione przez właściciela. Dzierżawa taka kończy się automatycznie w terminie ukończenia kontraktu przez Ustawę przewidzianym.

Art. 5. Należy uświadomić ludność i właścicieli ziemskich, aby starali się dobrowolnie zawierać umowy dzierżawne, zanim kandydaci na dzierżawców zaczną się zwracać do Organów Państwowych; umowy takie, o ile zostały zawarte dobrowolnie nawet po 1-ym kwietnia na warunkach zgodnych z Ustawą Tymczasową, powinny być uznane przez zarządcę powiatowego.

II. Zarządcy państwowi: powiatowi i gminni.

Art. 6. Powiatowi zarządcy państwowi, mianowani przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych podlegają Urzędowi Czasowemu Dzierżaw Przymusowych w zakresie jego kompetencji i obowiązani są do wykonywania czynności, wynikających z niniejszej instrukcji w myśl „Ustawy Tymczasowej w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych".

Art. 7. Dla dokonywania odpowiednich czynności w gminach powiatowi zarządcy państwowi zamianują zarządców państwowych dla gmin,

a w razie potrzeby dla poszczególnych majątków. Obowiązki zarządców państwowych winny być przedewszystkiem powierzane poważniejszym mieszkańcom gminy, cieszącym się zaufaniem ludności, lub też stowarzyszeniom, korzystającym z prerogatyw osób prawnych. Jeżeli takim zarządcą zostanie organizacja społeczna, to obowiązek sprawowania czynności, wynikających z zarządu, leży na przedstawicielach danej instutucji, przez nią ad hoc delegowanych. Czynnościami zarządców gminnych kierują powiatowi zarządcy państwowi i ponoszą za nie odpowiedzialność.

Art. 8. Osoby prywatne i przedstawiciele instytucji społecznych będą mianowani w charakterze djetarjuszy z przyjęciem zasady zwrotu kosztów oraz wynagrodzenia za czas pracy.

Art. 9. Funcjonarjuszy „Urzędu Czas. Dzier. Przymusowych" obowiązują przepisy o służbie państwowej.

Art. 10. Zarządcy państwowi, powiatowi, i gminni stosownie do odpowiednich zarządzeń Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przy wykonywaniu swych czynności będą korzystali ze współdziałania i pomocy władz gminnych i powiatowych, której mają prawo wymagać za okazaniem odpowiedniej legitymacji (powiatowi — legitymacji, otrzymanej z Urzędu Czas. Dzier. Przymusowych zarządców państwowych).

III. Ustalenie zapotrzebowania i podaży gruntów do wydzierżawienia.

Art. 11. Zapotrzebowanie na grunty do wydzierżawienia powinno być ujawnione za pośrednictwem urzędów gminnych, w ten sposób, że wójt gminy lub jego zastępca formuje listy zgłaszających się kandydatów według wskazówek, udzielonych mu przez zarządcę gminnego. Należy ustalić termin zgłoszeń, który winien być opublikowany w gminie w sposób dla wszystkich dostępny. Urząd gminy obowiązany jest pomieścić na listach kandydatów wszystkich zgłaszających się i dołączyć swoją o nich opinję, w której należy podać, czy dany kandydat uprawia swój własny grunt i czy posiada odpowiednie środki i inwentarze, oraz możność uprawienia i obsiania gruntu, o którego dzierżawę pretenduje:

Art. 12. Ilość gruntu do wydzierżawienia winna być ustalona przez zarządcę powiatowego, który zażąda od właścicieli majątków w formie piśmiennej deklaracji z podpisem właściciela następującego wykazu:

a) ogólna przestrzeń użytków rolnych,
b) przestrzeń, obsiania oziminami, koniczynami i przeznaczona pod jare zasiewy,
c) uprawy już wykonane pod poszczególne płody i uprawy, pozostałe do wykonania, w tem przestrzeń ugorów, stosowanych w gospodarstwie przed wojną i obecnie,
d) przestrzeń gruntów, których projektowana uprawa nie obejmie i które właściciel sam zaofiaruje do wydzierżawienia,
e) rozporządzalne środki produkcji (inwentarze żywe i martwe. stali pracownicy, nasiona i t. p.).

Wykaz ten w razie wątpliwości powinien być na miejscu sprawdzony przez zarządcę powiatowego.

Art. 13. Określenie potrzeb gmin i powiatów, wyłonione z zebranych danych co do popytu i podaży na grunty orne, oraz wykazy rozporządzalnych środków produkcji powinny być komunikowane możliwie szybko w ogólnych zestawieniach „Urzedowi Czas. Dzier. Przym." według szematów, które będą nadesłane.

IV. Kwalifikacje gruntów.

Art. 14. Grunty, niepodlegające przymusowemu wydzierżawieniu:

a) grunty, których parcelacja została rozpoczęta, a mianowicie, co do których zawarte zostały odpowiednie umowy, lub wypłacone zadatki lub też parcelanci objęli chociaż częściowo w posiadanie owe grunty,

b) grunty, leżące w tej chwili odłogiem, które właściciel lub dzierżawca, mając odpowiedni inwentarz i środki, przygotowywać będzie latem pod zasiew oziminy; przestrzeń takich gruntów nie powinna jednak przekraczać $1/3$ całej przestrzeni ornej,

c) grunty, przeznaczone do zasiewu, lecz nie obsiane, tylko z powodu strajku służby,

d) sztuczne pastwiska, ziemia meljorowana i łąki, które przed wojną nie były używane jako ziemie orne.

Art. 15. Grunty, podlegające przymusowemu wydzierżawieniu w myśl art. 1 „Ustawy Tymczasowej w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych":

a) grunty orne, zdatne pod uprawę, a w chwili obecnej pozostawione odłogiem czy to wskutek niedbalstwa właściciela, czy też wskutek braku środków i inwentarza,

b) grunty, wzięte w dzierżawę przez jednostki, nieuprawiające ich na własny rachunek lub na domowy użytek, lecz poddzierżawiające w celach wyzysku.

Art. 16. Jako podstawę ogólną do oceny stopnia wyzyskania użytków rolnych danego majątku należy przyjąć:

a) zmniejszenie liczby stałych pracowników rolnych w stosunku do liczby przedwojennych,

b) znaczne zmniejszenie obsianej przestrzeni ornej pod oziminami i wiosennemi zasiewami) w stosunku do tejże przestrzeni przed wojną; jako granicę dopuszczalnej powierzchni nieobsianych ugorów można przyjąć 33% całej powierzchni ornej majątku, a to przez wzgląd na stosowany u nas system trójpolówki,

c) pozostawione zasiewy koniczyny czerwonej lub białej nawet z małą domieszką traw do użytkowania pastwiskowego na rok 4-ty wegetacyjny mają być zaliczone do ugorów nieobsianych, których ogólna przestrzeń ograniczona jest w punkcie b.,

d) jako minimum siły sprzężajnej przyjąć należy 1 konia na włókę gruntów ornych, a to w myśl normy, przyjętej przez Towarzystwo Kredytowe Ziemskie.

Art. 17. W majątkach objętych w zarząd przymusowy winien zarządca powiatowy wyjaśnić w porozumieniu z właścicielem, w jaki sposób możnaby zużytkować część budynków, narzędzi do uprawy oraz nasion itd., o ile byłyby zbywające w majątku; zarządca winien omówić warunki wynajmu

tychże, ochronę właściciela od strat i rygory dla użytkujących z budynków i narzędzi wynajętych. Użytkowanie wspólne oddzielnego budynku gospodarskiego bez zgody właściciela jest niedopuszczalne.

Art. 18. W majątkach, objętych w zarząd przymusowy, po ustaleniu przez zarządcę powiatowego w porozumieniu z właścicielem gruntów przeznaczonych do wydzierżawienia i po wyznaczeniu w myśl „Ustawy Tymczasowej z dnia 8 marca 1919 r.“ tenuty dzierżawnej, zarządca gminny winien ułożyć plan wydzierżawienia gruntów w danym majątku i przesłać go do zatwierdzenia zarządcy powiatowemu.

V. Plan i zasady wydzierżawienia gruntów.

Art. 19. Ważnem jest, aby zarządca powiatowy przed rozpoczęciem przyjmowania przez gminy zgłoszeń kandydatów na grunty poszczególnych majątków zdał sobie sprawę, czy i ile ziemi będzie miał do rozporządzenia w danej gminie, wtedy zawczasu poleci on urzędom gminnym wyjaśnić przy zapisach, czy dzierżawcy w razie braku ziemi w danej gminie reflektowaliby na ziemię w innych sąsiednich gminach. Odpowiednie uświadomienie ludności, jakie grunty w myśl niniejszej Ustawy będą wydzierżawiane, zapobiegnie zgłaszaniu się zbytniej ilości kandydatów do gruntów, niepodlegających przymusowemu wydzierżawieniu.

Art. 20. Gminny zarządca państwowy powinien przedstawić zarządcy powiatowemu listę proponowanych zarządców dla poszczególnych majątków; o zamianowaniu tych ostatnich powinno być ogłoszone w gminie.

Art. 21. Jeżeli zapotrzebowanie przewyższy ilość ziemi dobrowolnie zaofiarowanej i objętej w zarząd przymusowy, a niema możności dopełnienia tego braku z pogranicznych majątków sąsiednich gmin, to należy dawać pierwszeństwo grupom kandydatów w kolei, podanej w art. 2 „Ustawy“.

Art. 22. Przy rozdziale gruntów uwzględnić należy:
a) zasoby danego kandydata na dzierżawcę,
b) przeznaczenie odpowiedniego pola pod zasiew każdej oddzielnej rośliny lub grupy roślin, zbliżonych co do sposobu uprawy, sprzętu, przed- i po-plonów i nawożenia—w porozumieniu z właścicielem,
c) rozbicie pola na działki, odpowiadające zapotrzebowaniu poszczególnych dzierżawców,
d) forma działek powinna być taka, aby umożliwiła jednolitą orkę, którą należy prowadzić w sposób i w kierunku, w danym majątku przyjętym, oraz taką, aby do każdej działki był możliwy dojazd,
e) wymierzyć działki należy w sposób i w miarach, ogólnie przyjętych w danej okolicy dla zwykłego użytku gospodarczego, w obecności przedstawiciela majątku lub jego zastępcy i przedstawicieli dzierżawców,
f) należy zapisać kolejny porządek działek i wymiary; dane te powinny być spisane w dwóch egzemplarzach, z których jeden winien być przechowany u zarządcy powiatowego, a drugi u właściciela majątku,
g) jeżeli gleba działek nie będzie jednolita i nie dojdzie do zgody co do jej rozbioru, to należy sprawę tę rozstrzygnąć przez losowanie.

Art. 23. Tenuta dzierżawna w myśl art. 4 „Ustawy" nie powinna przekraczać dwukrotnej przeciętnej tenuty, pobieranej w ostatnich dwóch latach przed 1/I 1915 r. w danej okolicy. Należy ustalić przeciętną tenutę dzierżawną dla każdego majątku w porozumieniu z właścicielem i miejscową Radą Gminną; ustalenie indywidualnej tenuty dla poszczególnych działek nie może wpływać na zmianę przeciętnej tenuty, określonej jak wyżej dla danego majątku. Przy ustaleniu tenuty dla poszczególnych działek należy uwzględnić: a) przy znacznej różnorodności gleby w danem polu, należy wspólnie z przedstawicielami dzierżawców ustalić tenutę dla gleby lepszej i gorszej przed wyznaczeniem działek poszczególnym dzierżawcom, b) działki, narażone bardziej od innych na uszkodzenie (przy pastwisku, drodze etc.), a także wymagające pewnych robót ziemnych, wzrosłe silnie odłogi, gdzie uprawa jest szczególnie trudna—powinny mieć ustaloną tenutę niższą, c) zarządca państwowy danego majątku winien zażądać od dzierżawców dokonania wyboru upełnomocnionych przedstawicieli, którzy winni być obecni przy wszystkich czynnościach, dotyczących podziału gruntów, ich oceny i spisywania umów; przy wydzielaniu parceli dla poszczególnych dzierżawców konieczna jest obecność zainteresowanych.

Art. 24. Zarządca powiatowy obowiązany jest dopilnować, aby przy spisywaniu umowy dzierżawnej były wyraźnie określone przez właściciela serwituty, ciążące na danej parceli; dzierżawca musi być o nich dokładnie powiadomiony, co należy zaznaczyć w umowie. Wszelkie pretensje z tytułu serwitutów, dotyczące pól wydzierżawionych, o ile ich prawa serwitutowe nie były zastrzeżone w umowie dzierżawnej—obciążają właściciela majątku.

Art. 25. W umowie dzierżawnej powinno być zrobione zastrzeżenie, że w razie parcelacji majątku tymczasowy dzierżawca musi ustąpić, przy, czem przysługuje mu prawo zebrania zasianego plonu.

Art. 26. W myśl „Ustawy Tymczasowej" wszelkie wydzierżawianie gruntów w celu dalszego ich poddzierżawiania jest niedopuszczalne.

VI.

Art. 27. Dochody z dzierżaw winny być wnoszone przez zarządców państwowych na specjalne rachunki „Urzędu Czas. Dzierż. Przym." osobno dla każdego majątku. Z tych wpływów będą przedewszystkiem pokryte rozchody Zarządu Państwowego — reszta zostanie wypłacona właścicielowi gruntu. Do podnoszenia sum z rachunków specjalnych będą upoważnieni państwowi zarządcy powiatowi przez ogólne lub poszczególne pełnomocnictwa Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Warszawa, dn. 31 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki.

(Monitor Polski № 74, z dn. 1. IV. 1919 r.).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Roinictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie ustanowienia Urzędu Czasowego Dzierżaw Przymusowych oraz powiatowych zarządców państwowych.

Na mocy art. 5, 6, 7 i 8 Ustawy Tymczasowej w przedmiocie wydzierżawienia niezagospodarowanych użytków rolnych zarządzam co następuje:

1) Przy Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych zostaje utworzony Urząd Czasowy Dzierżaw Przymusowych.

2) Kierownictwo Urzędu Czasowego Dzierżaw Przymusowych polecam p. o. naczelnika Wydziału Odbudowy Rolnictwa — p. Józefowi Pierożyńskiemu.

3) Na powiatowych Zarządców Państwowych mianuję:

Na pow. Augustowski—podkom. ziem. p. Jarosława Sztachelskiego.
„ Bialski — komis. ziem. p. Jana Drabińskiego.
„ Błoński — p. o. kom. ziem. p. Feliksa Tymienieckiego.
„ Brzeziński — p. Leona Różyckiego.
„ Ciechanowski — komis. ziem, p. Władysława Krzaczyńskiego.
„ Chełmski — komis. ziem. p. Karola Kitzmana.
„ Częstochowski — komis. ziem. p. Jana Nejmana.
„ Gostyński — p. Józefa Wyczałkowskiego.
„ Grójecki — p. Reinholda Neuhof-Ley.
„ Hrubieszowski — podkom. ziem. p. Józefa Bielickiego.
„ Jędrzejowski — p. Bolesława Brudzyńskiego.
„ Kaliski — p. o. kom. ziem. p. Stanisława Szetkiewicza.
„ Kielecki — p. o. kom. ziem. p. Stanisława Jele.
„ Kolneński — podkom. ziem. p. Stefana Kulikowskiego.
„ Kolski — p. Kazimierza Koszutskiego.
„ Konecki — p. o. kom. ziem. p. Bolesława Ehrenfeuchta.
„ Konstantynowski — p. Jana Dunin-Borkowskiego.
„ Kozienicki — podkom. ziem. p. Rudolfa Skulskiego.
„ Krasnostawski — p. Michała Filceka.
„ Kutnowski — p. o. kom. ziem. p. Józefa Zdzienickiego.
„ Lubelski — kom. ziem. p. Juljana Wójtowicza.
„ Łęczycki — p. Kazimierza Stankiewicza.
„ Łomżyński — p. o. kom. ziem. p. Wiktora Krzyżanowskiego.
„ Łowicki — p. o. kom. ziem. p. Wincentego Leśniewskiego.
„ Łódzki — p. o. kom. ziem, p. Kazimierza Rybickiego.
„ Łukowski — podkom. ziem. p. Stefana Miernickiego.
„ Mazowiecki — kom. ziem. p. Jana Godlewskiego.
„ Miechowski — p. o. kom. ziem. p. Bolesława Smolskiego.
„ Mińsko-Mazowiecki — p. o. kom. ziem. p. Żelisława Danysza.
„ Nieszawski — p. Wacława Surzyckiego.
„ Olkuski — p. Jana Osmołowskiego.
„ Opatowski — p. o. kom. ziem. p. Stefana Smoleńskiego.
„ Ostrołęcki — p. o. kom. ziem. p. Mirosława Grąbczewskiego.
„ Ostrowski — kom. ziem. p. Jana Zakrzewskiego.
„ Pińczowski — p. Tadeusza Morysińskiego.
„ Piotrkowski — p. o. kom. ziem. p. Leonarda Szlagiera.

Na pow. Płocki — p. o. kom. ziem. p. Jana Bogusławskiego.
„ Płoński — podkom. ziem. p. Michała Czerwińskiego.
„ Puławski — komis. ziem. p. Władysława Włoczewskiego.
„ Pułtuski — p. o. kom. ziem. p. Stefana Jasińskiego.
„ Przasnyski — podkom. ziem. p. Jerzego Sztekla.
„ Radomski — kom. ziem. p. Bolesława Nowakowskiego.
„ Radzyński — kom. ziem. p. Ludwika Czarnockiego.
„ Radzymiński — p. Józefa Trąbczyńskiego.
„ Rypiński — p. o. kom. ziem. p. Jana Wojciechowskiego.
„ Siedlecki — kom. ziem. p. Henryka Janiszowskiego.
„ Skierniewicki — p. o. kom. ziem. p. Stanisława Bocheńskiego.
„ Słupecki — p. Józefa Tymińskiego.
„ Sokołowski — kom. ziem. p. Zdzisława Szczepkowskiego.
„ Stopnicki — p. o. kom. ziem. p. Czesława Olszewskiego.
„ Szczuczyński — p. o. kom. ziem. p. Stefana Urbanowicza.
„ Tomaszowski — p. Wacława Laube.
„ Turecki — p. Mirona Niesiołowskiego.
„ Warszawski — kom. ziem. p. Marjana Kiedrzyńskiego.
„ Węgrowski — podkom. ziem. p. Stanisława Chmielińskiego.
„ Włocławski — kom. ziem. p. Stanisława Żółtowskiego.
„ Włoszczowski — p. Daniela Lilpopa.
„ Włodawski — p. Henryka Zbyszewskiego.
„ Zamojski — kom. ziem. p. Zygmunta Żembrzuskiego.

Warszawa, dnia 31 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych
Janicki.

(Monitor Polski № 74, z dn. 1. IV. 1919 r.)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w sprawie utworzenia komisji dla kontroli zużytkowania i rozdziału gmachów państwowych.

Art. 1. W celu dokonania kontroli dotychczasowego zużytkowania i rozdziału gmachów państwowych powołane będą za wzajemnem porozumieniem przez Ministrów Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych komisję, pod przewodnictwem delegata Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, złożone w równej liczbie z przedstawicieli wymienionych ministerstw.

Art. 2. Komisje te będą miały za zadanie sprawdzić sposób zużytkowania gmachów, zajmowanych przez urzędy i instytucje państwowe cywilne i wojskowe, i poczynić własną władzą niezbędne tymczasowe zarządzenia w celu osiągniecia słusznego podziału i należytego zużytkowania gmachów.

Sprawozdanie ze swych czynności oraz wnioski złożą komisje Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 3. Wszystkie władze państwowe zarówno cywilne jak i wojskowe winny okazywać komisjom niezbędną pomoc i współdziałanie oraz wykonywać ich zarządzenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych, który udzieli komisjom potrzebnych instrukcji.

Warszawa, dnia 4 marca 1919 r.

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(Dziennik Praw Nr. 24 z dnia 12-III 1919 r. poz. 238).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w sprawie eksmisji w drodze administracyjnej osób i instytucji, zajmujących bez należytej podstawy prawnej pomieszczenia w gmachach państwowych.

Art. 1. Osoby i instytucje, które bez należytej podstawy prawnej zajmują pomieszczenia w gmachach państwowych, winny niezwłocznie na żądanie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych opróżnić zajmowane pomieszczenia.

Art. 2. W razie niewykonania dobrowolnie żądania Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w oznaczonym terminie — Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych władne będzie dokonać eksmisji w drodze administracyjnej za pośrednictwem organów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Warszawa, dnia 4 marca 1919 r.

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

Minister Spraw Wewnętrznych:
S. Wojciechowski

(Dziennik Praw № 24 z dnia 12 . III 1918 r. poz. № 239).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie administracji państwowej w Galicji.

Na skutek cofnięcia przez Rząd Statutu Komisji Rządzącej dla Galicji i Śląska Cieszyńskiego oraz Górnej Orawy i Spiżu z dnia 10 stycznia 1919 r. Dz. Pr. № 7 poz. 106, przedstawionego do zatwierdzenia Sejmu Ustawodawczego po myśli art. 3-go dekretu z dnia 22 listopada 1918 r. Dz. Pr. № 17 poz. 41 — zarządza się co następuje:

Art. 1. Dla administracji państwowej w Galicji mianowany będzie Generalny Delegat Rządu.

Art. 2. Generalny Delegat Rządu posiadać będzie w zakresie administracji politycznej te same uprawnienia, które przysługiwały dawniej Namiestnikowi Galicji, oraz ogólne kierownictwo i kontrolę nieprzejętych dotąd przez Rząd działów administracji, dla których właściwe ministerstwa ustanowią w porozumienia z Generalnym Delegatem swoich delegatów, a mianowicie: Ministerstwo Rolnictwa, Ministerstwo Aprowizacji, Ministerstwo Robót Publicznych oraz Ministerstwo Sztuki i Kultury po jednym, a Ministerstwo Przemysłu i Handlu dwóch.

Art. 3. Generalnemu Delegatowi przydana będzie jako organ opinjodawczy Rada Przyboczna, złożona z 15 członków, wyznaczonych przez stronnictwa, reprezentowane w Sejmie przez posłów z Galicji.

Art. 4. Generalny Delegat przeprowadzi złączenie agend poszczególnych władz samorządnych i państwowych w myśl wskazówek Rządu oraz likwidację Krajowego Urzędu odbudowy, centrali i tym podobnych zakładów.

Z czynności swoich Generalny Delegat przedkładać będzie Rządowi miesięczne sprawozdania.

Art. 5. Dalsze obejmowanie administracji Galicji przez właściwe ministerstwa następować będzie na skutek decyzji Rady Ministrów i winno byc zakończone najdalej do dnia 1 lipca 1919 r.

Art. 6. Z chwilą objęcia urzędowania przez Generalnego Delegata Rządu Polska Komisja Likwidacyjna i Komisja Rządząca przestają istnieć.

Warszawa, dn. 7 marca 1919 r.

Prezes Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Spraw Wewnętrznych:
S. Wojciechowski

(Dziennik Praw № 24 z dnia 12-III 1919 r., poz. 240).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie udzielania rolnikom, poszkodowanym przez działania wojenne, pożyczek bezprocentowych w postaci świadczeń w naturze lub gotówce.

Art. 1. W celu okazania niezbędnej pomocy ludności rolniczej Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych udzielać będzie rolnikom, poszkodowanym przez działania wojenne, pożyczek bezprocentowych w postaci świadczeń w naturze lub gotówce.

Art. 2. Udzielone pożyczki ulegają zwrotowi w ciągu lat czterech w jednorazowej spłacie lub w ratach, których wysokość i terminy oznaczone będą przy udzielaniu pożyczki przez właściwą władzę.

Art. 3. Ściąganie rat odbywać się będzie w drodze administracyjnej trybem ustanowionym dla ściągania bezspornych należności skarbowych.

Art. 4. Pożyczki ulegają potrąceniu z ewentualnie przypadać mogących dłużnikowi odszkodowań wojennych.

Art. 5. Na cele udzielania pożyczek, stosownie do rozporządzenia niniejszego, Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych rozporządzać będzie w roku 1919 kredytem do wysokości 30.000.000 mk.

Art. 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego poleca się Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych, który wyda szczegółowe przepisy wykonawcze w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Warszawa, dn. 22 marca 1919 r.

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(Dziennik Praw № 27 z dnia 29.III. 1919 r. poz. № 248).

USTAWA

z dnia 28 marca 1919 r.

o załatwieniu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi:

Art. 1. Zatargi zbiorowe pomiędzy robotnikami rolnymy a pracodawcą lub pracodawcami, niezałatwione przez strony, mogą być załatwione przez nie przy pomocy: 1) Inspektorów Pracy w rolnictwie oraz 2) przez Komisję Rozjemczą,

Art. 2. Na żądanie jednej ze stron lub z własnej inicjatywy, Inspektor Pracy w rolnictwie wzywa do siebie obie strony osobiście, lub ich delegatów, dla wzajemnego porozumienia się stron i zawarcia ugody.

Art. 3. Jeżeli liczba zainteresowanych w sporze pracodawców lub pracowników przewyższa 10, każda ze stron jest obowiązana wybrać 3 — 7 delegatów. O ile strony nie dokonały same uprzednio wyborów, Inspektor Pracy w rolnictwie lub osoba, przez niego upełnomocniona, zwołuje dla dokonania wyborów oddzielne zebranie dla każdej ze stron. Pracodawca lub pracownik, uchylający się od udziału w wyborach, ulega grzywnie w wysokości: pracodawca od 1000 do 2000 marek, pracownik od 3 do 10 mk., wymierzanej w drodze art. 12 dekretu z dn. 3-go stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności Inspekcji Pracy, względnie tych postanowień karnych, które w miejsce tego dekretu wydane zostaną.

Art. 4. Strony, względnie ich delegaci, winni niestawienia się bez uzasadnionych powodów na wezwanie Inspektora Pracy w rolnictwie, ulegają grzywnie, wymierzanej w drodze art. 12 dekretu z dn. 3-go stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności Inspekcji Pracy, względnie tych postanowień karnych, które w miejsce tego dekretu wydane zostaną, w wysokości: delegaci pracodawców do 3000 mk., delegaci pracowników do 50 mk.

Art. 5. Jeżeli nie dojdzie do zawarcia ugody w drodze, wskazanej w art. 2, Inspektor Pracy, w razie zgłoszenia przez którąkolwiek ze stron żądania rozważenia sprawy przez Komisję Rozjemczą, proponuje drugiej stronie oddanie sporu do rozstrzygnięcia powyższej Komisji. Jeżeli obie strony wyraziły zgodę na poddanie się orzeczeniu Komisji Rozjemczej, Inspektor Pracy zwołuje posiedzenie Komisji, wyznaczając miejsce i termin zebrania.

Art. 6. Komisja rozjemcza składa się:

1) z pięciu przedstawicieli pracodawców;

2) z pięciu przedstawicieli pracowników rolnych;

3) z przewodniczącego, powołanego za zgodą obu stron; w razie niedojścia stron do zgody co do osoby przewodniczącego, przewodniczy wyznaczony przez Ministerstwo Pracy inspektor sąsiedniego obwodu lub specjalny delegat tegoż Ministerstwa.

W razie powołania superarbitra drogą wyborów Inspektor Pracy w rolnictwie uczestniczy na posiedzeniu Komisji Rozjemczej z głosem doradczym.

Art. 7. Jako przedstawiciele pracowników i pracodawców do Komisji Rozjemczej winny być powołane osoby, delegowane każdorazowo przez Związki Zawodowe pracowników rolnych oraz Związki Zawodowe pracodawców, o ile takowe istnieją na terenie powiatu i są zarejestrowane zgodnie z przepisami prawa. Osoby te winny mieć ukończonych lat 21.

Jeżeli na terenie powiatu działa więcej niż jeden Związek Zawodowy i jeżeli Związki Zawodowe na zebraniu u Inspektora Pracy nie dojdą do porozumienia co do wyboru przedstawicieli, ma zastosowanie art. 8 ustawy niniejszej.

Art. 8. W powiatach, gdzie niema Związków odpowiadających wymaganiom art. 7, Komisarz Rządowy na wezwanie Inspektora Pracy w rolni-

ctwie zarządza oddzielne wybory przedstawicieli pracowników i pracodawców. Pracodawcy i pracownicy każdej gminy wybierają po jednym delegacie na jeden rok. Wybrani w ten sposób delegaci wyłaniają na wezwanie nspektora Pracy w rolnictwie pięciu przedstawicieli do Komisji Rozjemczej oraz takąż liczbę zastępców.

Art. 9. Prawo wyborcze czynne mają wszyscy pracownicy płci obojga, utrzymujący się z pracy najemnej w rolnictwie, leśnictwie, ogrodnictwie lub dziedzinach ściśle związanych z rolnictwem, o ile ukończyli lat 16; prawo bierne posiadają osoby, mające ukończonych lat 21. Ze strony pracodawców prawo czynne przysługuje osobom, zatrudniającym robotników wymienionych w zdaniu pierwszem artykułu niniejszego.

Art. 10. Komisje Rozjemcze są powoływane w wypadkach przewidzianych w art. 5 i urzędują do czasu rozstrzygnięcia przedłożonych im spraw. Osoby, obrane lub delegowane do Komisji Rozjemczej, nie mogą uchylać się bez dostatecznych powodów od pełnienia swych obowiązków pod grozą grzywny, wymierzanej w drodze art. 12 dekretu z dn. 3-go stycznia 1919 r. o urządzeniu i działalności Inspekcji Pracy, względnie tych przepisów karnych, które zamiast tego dekretu wydane zostaną w wysokości: pracownicy — do 200 mk., pracodawcy — 3.000 mk.

Art. 11. Członkowie Komisji Rozjemczej otrzymują djety i zwrot kosztów podróży w wysokości przewidzianej przez przepisy wykonawcze Ministerstwa Ochrony Pracy. Skarb Państwa pokrywa wszelkie koszty, związane z czynnościami Komisji Rozjemczych.

Art. 12. Postępowanie Komisji Rozjemczej podlega przepisom następującym:

1) Dla prawomocności zebrań Komisji jest konieczna obecność przewodniczącego oraz równej liczby przedstawicieli każdej ze stron, conajmniej po 3 z każdej strony.

2) Postępowanie sprawdzania dowodów (badanie świadków, wyjaśnianie biegłych i rzeczoznawców i t. d.) odbywa się publicznie po zawezwaniu i w obecności stron, o ile się stawiły.

3) Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów po publicznych ustnych rozprawach stron.

4) Strony mogą bronić swych interesów bezpośrednio, przez swych delegatów (art. 2 i 3) lub pełnomocników.

5) Przewodniczący Komisji Rozjemczej ma na posiedzeniach Komisji prawa przewodniczącego na posiedzeniach sądowych.

6) Narady członków Komisji są tajne.

7) Protokuły, orzeczenia i postanowienia Komisji winny być wyłuszczone na piśmie i opatrzone podpisami członków Komisji.

8) Postępowanie jest bezpłatne.

9) Pełnomocnictwa i dokumenty, składane Komisji Rozjemczej, są wolne od opłat stemplowych.

Art. 13. Orzeczenia Komisji Rozjemczej obowiązują strony na okres czasu, przewidziany w postanowieniu Komisji. Okres ten nie może być dłuższy niż jeden rok przy uwzględnieniu zwyczajowych terminów umowy. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż ugoda (art. 2) lub orzeczenie Komisji Rozjemczej, są w od-

nośnych punktach nieważne; nieważne części umowy ulegają z mocy ustawy zastąpieniu przez odnośne cząści ugody lub orzeczenia.

Art 14. Ugoda (art. 2) i orzeczenia Komisji Rozjemczej stanowią podstawę dla zawarcia indywidualnych umów pracy w ten sposób, że pozostanie pracownika w majątku oznacza zawarcie indywidualnej umowy pracy na warunkach ugody lub orzeczenia. Pracodawca nie ma prawa usuwać z majątku pracownika, ktory zawarł ugodę albo poddał się orzeczeniu Komisji Rozjemczej.

Art. 15. Powstałe na podstawie ugody lub orzeczenia Komisji Rozjemczej umowy pracy (art. 14) podlegają ogólnym przepisom prawa cywilnego i o umowie pracy w szczególności. Niewykonanie obowiązków pociaga za sobą konsekwencje przewidziane w prawie cywilnym, w szczególności zaś w razie uznania umowy przez sąd za rozwiązaną z winy pracowników, utratę praw, wynikających z umowy np. utratę prawa do korzystania z mieszkania, pastwiska i innych świadczeń, przewidzianych w umowie, (przyczem pracownikowi muszą być zwrócone jego nakłady na uprawę oddanych mu w posiadanie gruntów); w razie rozwiązania umowy pracy z winy pracodawcy, obowiązek zapłacenia pracownikowi należnego mu wynagrodzenia za cały czas, brakujący do upływu terminu umowy, przyczem do wynagrodzenia jest wliczona wartość świadczeń w naturze (mieszkanie, ordynarja, korzystanie z pastwiska, roli, ogrodu i t. p.).

Art. 16. Przepisy wykonawcze w rozwinięciu ustawy niniejszej wydaje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z odnośnymi Ministrami.

Art. 17. Ustawa niniejsza obowiązuje od daty ogłoszenia w Dzienniku Praw.

Marszałek:
Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:
I. J. Paderewski

Minister Spraw Wewnętrznych:
S. Wojciechowski

Minister Sprawiedliwości:
Supiński

Minister Ochrony Pracy i Opieki Społecznej
J. Iwanowski

(Dziennik Praw № 29 z dnia 3-IV 1919 r., poz. 251).

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów z dnia 29 marca 1919 r. w przedmiocie zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

W myśl uchwały Sejmu z dnia 28 marca 1919 r. zarządza się, co następuje:

Przymusowe wykonanie wyroków, którymi orzeczono rozwiązanie umowy służbowej między pracodawcą a pracownikiem rolnym i usunięcia (eksmisje) pracownika z mieszkania służbowego, jak również dalszy bieg nieosądzonych jeszcze spraw sądowych tego rodzaju, wytoczonych przez pracodawcę, — wstrzymuje się do dnia 1 maja r. b., ażeby dać w ten sposób możność załatwienia zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi na zasadzie ustawy sejmowej z dnia 28 marca 1919 roku.

Eksmisje już wykonane pozostają w mocy.

Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy rozwiązania stosunku służbowego z pracownikiem rolnym wyższego rzędu (rządca, leśniczy, gorzelnik i t. p.).

Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Ministerstwu Sprawiedliwości.

Za Prezydenta Ministrów
S. Wojciechowski

Minister Sprawiedliwości:
Supiński

(Monitor Polski № 73 z dn. 31.III. 1919 r.)

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu celem wykonania dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie opłat od podań oraz od świadectw urzędowych.

§ 1. Za jeden arkusz (art. 18 dekretu) uważa się papier, którego powierzchnia po jednej stronie nie przewyższa 1750 cm.^{2} Co do planów uważa się za jeden arkusz papier o powierzchni, nie przewyższającej po jednej strone 3500 cm.^{2}

§ 2. Na pierwszej stronie podania, a w razie wniesienia w dwu lub więcej egzemplarzazh — na pierwszej stronie jednego egzemplarza, należy nakleić marki stemplowe, których wartość równa się sumie opłat, przypadających od wszystkich arkuszy (art. 11) i wszystkich egzemplarzy (art. 21), od odpisów (art. 13) i od wszystkich załączników.

§ 3. W razie braku marek stemplowych można opłaty, określone w § 2, uiścić przez wniesienie należnej kwoty gotówką do kasy powiatowej. Uiszczenie w sposób powyższy nastąpić ma przed złożeniem podania. Kasa powiatowa uwidoczni na podaniu pobraną kwotę oraz pozycję dziennika kasowego.

Również można w razie braku marek stemplowych uiścić wspomniane opłaty gotówką w urzędzie, do którego się podanie składa. Uiszczenie w ten sposób następuje równocześnie ze złożeniem podania. Urząd zapisuje pobraną kwotę do księgi opłat (§ 11) i wydaje stronie pokwitowanie. Pokwitowanie to wystawić należy w formie następującej: „Od podania L . . . . /19 . . uiszczono opłatę w kwocie . . . . . Poz. ks. opł. . . . . . ”. Ma być zaopatrzone w pieczęć urzędową i w podpis urzędnika, zapisującego treść podania do dziennika podawczego.

§ 4. Urzędnik, któremu poruczone jest zapisanie treści podania do dziennika podawczego, obowiązany jest na pierwszej stronie podania, a w razie wniesienia w dwu lub więcej egzemplarzach — na pierwszej stronie jednego egzemplarza, zaznaczyć łączną ilość arkuszy co do wszystkich egzeplarzy i odpisów (art. 11 — 13) i łączną ilość arkuszy co do wszystkich załączników. Nadto winien podać wartość naklejonych marek stemplowych lub kwoty uiszczonej gotówką (§ 3), względnie zanotować, że opłaty nie uiszczono. W razie uiszczenia gotówką (ustęp drugi § 3) ma uwidocznić na podaniu pozycję księgi opłat (§ 11).

§ 5. Urzędnik, któremu poruczone jest załatwienie podania, lub inny urzędnik, przezeń upoważniony, sprawdza adnotację, określoną w § 4. W razie uiszczenia opłaty markami stemplowemi (§ 2) wspomniany urzędnik kasuje marki stempiowe, jeżeli nie nasuwa się podejrzenie, iż je podrobiono lub przerobiono albo zdjęto z innego papieru. W celu skasowania należy albo:

a) na każdej marce stemplowej wycisnąć pieczęć urzędową w ten sposób, aby część pieczęci znajdowała się na marce, część zaś poza nią, albo
b) każda markę stemplową przekreślić na krzyż w ten sposób, aby końce linji znajdowały się poza markami na papierze.

Procz tego należy — bez względu na to, którego z powyższych dwóch sposobów użyto,—wypisać na markach atramentem datę skasowania.

Kasowanie marek stemplowych przez urzędnika, zapisującego treść podania do dziennika podawczego, lub przez petenta nie jest dopuszczalne.

§ 6. Pokwitowanie, określone w art. 22, wydaje urzędnik, zapisujący treść podania do dziennika podawczego.

Uiszczenie opłaty, określonej w tymże artykule, następuje przez naklejenie marek stemplowych na pokwitowaniu. Marki te kasuje urzędnik, zapisujący treść podania do dziennika podawczego, w sposób, podany w § 5. W razie braku marek stemplowych uiszczenie wspomnianej opłaty nastąpić może gotówką w urzędzie, do którego się podanie składa; pobraną kwotę zapisuje się do księgi opłat (§ 11), a pozycję tej księgi zaznacza się w pokwitowaniu.

§ 7. Dodatkowe uiszczenie opłaty w myśl art. 24 następuje przez dostarczenie marek stemplowych urzędowi.

W razie takiego uiszczenia urząd umieszcza na podaniu notatkę: „Marki stemplowe wartości . . . . . dostarczono dnia . . . . “.

Kasowanie odbywa się w sposób, wskazany w § 5.

W razie braku marek stemplowych stosuje się analogicznie ustęp drugi § 3 oraz zaznacza się na podaniu: datę uiszczenia, pobraną kwotę i pozycję księgi opłat.

§ 8. Ma świadectwach urzędowych, wydanych wskutek podania i wobec tego wolnych od opłaty (art. 34 L. 1), umieścić należy u góry notatkę: „Wydano wskutek podania L . . . . /19 . . ".

§ 9. Uiszczenie opłaty od świadectw urzędowych (art. 30 — 33) następuje przez dostarczenie urzędowi marek stemplowych, które urząd nakleja na świadectwie i kasuje. Kasowanie odbywa się przez wyciśnięcie pieczęci urzędowej w ten sposób, aby część jej znajdowała się na marce stemplowej, część zaś poza nią; nadto należy na marce wypisać atramentem datę skasowania.

W razie braku marek stemplowych można opłatę uiścić gotówką w urzędzie, który wydaje świadectwo. Urząd zapisuje pobraną kwotę do księgi opłat (§ 11) i zaznacza na świadectwie pobraną kwotę oraz pozycję księgi opłat.

§ 10. Dodatkowe uiszczenie w przypadkach określonych w art. 35, następuje przez naklejenie marek stemplowych na świadectwie i skasowanie ich (§ 9) przez urząd, który wydał świadectwo lub wobec którego świadectwo ma być użyte, albo przez którąkolwiek władzę skarbową pierwszej instancji. Obok marek stemplowych umieszcza urząd notatkę: „Marki stemplowe wartosci . . . . skasowano dnia . . . . ".

W razie braku marek stemplowych można uiścić gotówką. Co do zarachowania stosuje się analogicznie § 3. Datę uiszczenia oraz pozycję dziennika kasowego względnie księgi opłat zaznacza się na świadectwie.

§ 11. Urzędy, pobierające opłaty gotówką w przypadkach, wymienionych w ustępie drugim § 3 iub w §§ 6, 7, 9 i 10, prowadzą księgę opłat.

Księga ta zawierać ma rubryki dla uwidocznienia:

1. pozycji,
2. liczby, pod którą podanie zapisano do dziennika podawczego lub którą oznaczono świadectwo urzędowe,
3. nazwiska strony,
4. pobranej kwoty.

Po upływie każdego miesiąca sumę kwot, wymienionych w rubryce 4 księgi opłat, należy wnieść do kasy powiatowej.

§ 12. Ustępy 4 — 7 artykułu 4 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z 12 listopada 1918 r. w przedmiocie sposobu i terminu uiszczania opłat skarbowych, ogłoszonego w numerze 205 Monitora Polskiego, tracą moc obowiązującą.

Warszawa, dnia 16 lutego 1919 r.

Minister Skarbu:
Dr. Englich

(Dziennik Praw № 19 z d. 27.II 1919 r. poz. № 227).

ROZPORZĄDZENIE

o zniesieniu sekwestru i ograniczeń przewozu wewnętrznego nasion oleistych i ich przetworów.

Art. 1. Na mocy dekretu z dnia 27 stycznia 1919 roku znosi się sekwestr i ograniczenia przewozu wewnętrznego następujących surowców i ich przetworów:

a) nasion rzepaku, lnu, lnianki, maku i słonecznika;

b) oleju: rzepakowego, lnianego, słonecznikowego, kokosowego;

c) pokostów, farb olejnych, lakierów, pasty do obuwia, past i zapraw do podłóg;

d) makuch.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim“.

Warszawa, dnia 18 lutego 1919 r.

Minister Przemysłu i Handlu:
Hącia

Szef Sekcji:
St. Brzeziński

(„Monitor Polski" № 28 z dn. 48-II. 1919 r.).

ROZPORZĄDZENIE

o zniesieniu sekwestru i ograniczeń przewozu wewnętrznego na kiszki zwierzęce.

Art. 1. Na mocy dekretu z dnia 27 stycznia 1919 roku znosi się sekwestr i ograniczenia przewozu wewnętrznego kiszek zwierzęcych.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim“.

Warszawa, dnia 21 lutego 1919 r.

Minister Przemysłu i Handlu:
Hącia

Szef Sekcji:
St. Brzeziński

(„Monitor Polski" № 49 z dn. 1-III, 1919 r.).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie ustanowienia zarządu państwowego nad dobrami arcyksięcia Karola Stefana Habsburga z Żywca, położonemi na terytorjum b. zaboru austrjackiego.

Na mocy punktu 3 art. 1 i punktu a art. 2 Dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego (Dziennik Praw Państwa Polskiego № 21 poz. 67) ustanawiam zarząd państwowy nad nieruchomym i ruchomym majątkiem, znajdującym się na terytorjum b zaboru austrjackiego i należącym do arcyksięcia Karola Stefana Habsburga z Żywca, a w szczególności nad dobrami: Bestwina Porabka w powiecie Bialskim, Maków w powiecie Myślenickim i Żywiec w powiecie Żywieckim.

Wykonywanie zarządu państwowego, stosownie do przepisów rzeczonego Dekretu (art. 6—10), pod bezpośrednim nadzorem Komisji Rządzącej dla Galicji i Śląska Cieszyńskiego oraz Górnej Orawy i Spiszu, powierzam specjalnej Komisji, złożonej z pp. inż. Antoniego Syma, starszego radcy leśnictwa, inż. Maksymiljana Pallasa, zarządcy lasów państwowych, d-ra Stanisława Szymusika, inspektora rolniczego i Stanisława Dziadyka, rewidenta rachunkowego.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia, stosownie do uchwały Rady Ministrów, zostaje powierzone Komisji rządzącej dla Galicji i Śląska Cieszyńskiego oraz Górnej Orawy i Spiszu, która wyda bezzwłocznie niezbędne zarządzenia w celu ukonstytuowania rzeczonej Komisji oraz objęcia pod zarząd powołanych dóbr arcyksięcia Karola Stefana Habsburga z Żywca.

Warszawa, dn. 28 lutego 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(Monitor Polski № 53 z d. 6 III. 1919 r.)

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie ustanowienia norm podatku zasadniczego na rok 1919 od zwierząt domowych.

Na mocy art. 1184 Ustawy Lekarskiej (tom XIII Zbioru Praw wyd. 1905 r.) oraz Dekretu Naczelnika Państwa z dn. 31 grudnia 1918 r. (Dziennik Praw Państwa Polskiego z dn. 13 stycznia 1919 r. № 5, poz. 92) ustanawiam dla terenu b. zaboru rosyjskiego następujące normy podatku zasadniczego na rok 1919, mającego się pobierać od właścicieli zwierząt domowych:

od konia 3 mk.;
od bydła 2 mk. 50 fen.;
od cieląt, owiec i kóz 30 fen.;
od świń 2 mk.

Warszawa, dnia 12 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki.

(Monitor Polski Nr. 60 z d. 14.III. 1919 r.)

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie ustanowienia zarządu państwowego nad majątkiem „Docerkiew", położonym w Busku w powiecie Stopnickim.

Na mocy punktu 3 art. 1 i punktu a art. 2 Dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego (Dziennik Praw z dn. 28 grudhia 1918 r., № 21, poz. 67) ustanawiam zarząd państwowy nad majątkiem „Docerkiew", położonym w Busku w pow. Stopnickim, i pełnienie obowiązków zarządcy państwowego polecam Zarządowi Okręgowemu Dóbr Państwowych w Radomiu.

Warszawa, dn. 24 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych
Janicki

(Monitor Polski № 71 z dn. 28.III. 1919 r.)

ROZPORZĄDZENIE

o zniesieniu sekwestru i ograniczeń przewozu wewnętrznego drzewa.

Art. 1. Na mocy dekretu z dnia 27 stycznia 1919 roku, znosi się sekwestr i ograniczenia przewozu wewnętrznego wszelkich gatunków drzewa w stanie surowym i obrobionym.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim”.

Warszawa, dnia 27 marca 1919 r.

Minister Przemysłu i Handlu:
Hącia

Szef Sekcji:
St. Brzeziński

(Monitor Polski № 74 z z d. 1.IV. 1919 r..

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie przedłużenia terminu, ustanowionego w art. 4-ym Dekretu z dnia 4 listopada 1918 r. o dobrach donacyjnych.

Art. 1. Termin składania przez osoby prywatne sprawozdań o stanie pozostających pod ich zarządem dóbr donacyjnych, przewidziany w art. 4 Dekretu z dnia 4 listopada 1918 r. (Dziennik Praw Państwa Polskiego № 15 poz. 35) i przedłużony na mocy art. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 4 lutego 1919 r, („Monitor Polski № 38 z dnia 17.II 1919 r.), niniejszem przedłużony zostaje do dnia 15 maja 1919 r.

Art. 2. Wzór, podług którego należy składać sprawozdania o stanie dóbr donacyjnych, można otrzymać w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych w Warszawie, oraz w Zarzadach Okręgowych Dóbr Państwowych w Warszawie, Radomiu i Siedlcach.

Warszawa, dnia 1 kwietnia 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(Monitor Polski № 80 z d. 8.IV. 1919 r.).

ROZPORZĄDZENIE.

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie ustanowienia zarządu państwowego nad dobrami Łanckorona Izdebnik, należącemi do Arcyksiążąt Reinera względnie Salwatora Habsburgów.

Na mocy punktu 3 art. 1 i punktu a art 2 Dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie zarządu państwowego (Dziennik Praw Państwa Polskiego № 21 z dnia 28 grudnia 1918 r. poz. 67) ustanawiam zarząd państwowy nad dobrami Lanckorona-Izdebnik oraz nad wszelkiemi dobrami, należącemi do arcyksiążąt Reinera względnie Salwatora Habsburgów, a znajdującemi się na obszarze Państwa Polskiego.

Wykonywanie zarządu państwowego, stosownie do przepisów rzeczonego dekretu (art. 6—10) pod bezpośrednim nadzorem Generalnego Delegata Rządu dla Galicji, polecam inż. leśn. Antoniemu Symowi.

Warszawa, 3 kwietnia 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

Janicki

(Monitor Polski № 81 z dnia 9/IV 1919 r.).

WARUNKI NAJMU PRACY ROBOTNIKÓW ROLNYCH.

(Normy wytyczne dla Inspektorów Pracy w rolnictwie).

1. Umowa zawiera się na rok. Rok służbowy zaczyna się dnia 1 kwietnia, kończy się dnia 31 marca. Obie strony obowiązuje trzymiesięczny termin wypowiedzenia pracy przed upływem terminu umowy najmu. Rozwiązanie umowy w ciągu roku może nastąpić tylko na mocy wyroku sądowego.

2. Pracownik powinien otrzymać książkę służbową z warunkami umowy i kontrolą wydawanej ordynarji i wypłat.

3. Dzień pracy powinien trwać od wschodu do zachodu słońca w czasie zimy (od 1 października do końca marca), latem od godziny 6-ej rano do zachodu słońca (od 1 kwietnia do końca września). Obrządek inwentarza powinien odbywać się poza godzinami pracy bez specjalnych dopłat. Przerwy jedzeniowe w lecie powinny wynosić 3 godziny, w zimie $1^1/_2$. Wszelkie dodatkowe roboty powinny być wynagradzane oddzielnie.

4. Pracownikowi należy się w każdym kwartale do 3 dni urlopu w dnie nieświąteczne. Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z właścicielem lub jego zastępcą.

5. Pracownikom należy się wspólna furmanka trzy razy na kwartał dla zaspokojenia potrzeb gospodarczych.

6. Pracownikowi wysłanemu w drogę na cały dzień należy się strawne w wysokości określonej w umowie.

7. Odchodzący pracownik ma prawo do 6 dni wolnych na poszukiwanie pracy.

8. Wynagrodzenie ordynarjusza składa się: z pensji, ordynarji, kartofli lub ziemi pod takowe, opału, mieszkania, utrzymania dla krów i t. d.

Przy określaniu wysokości tego wynagrodzenia należy brać pod uwagę: rodzaj gleby danej okolicy, odległość od centrów miejskich, środki komunikacyjne, stopień zniszczenia przez wojnę i t. d. Ordynarję powinien pracownik otrzymywać z góry kwartalnie, a pensję z dołu kwartalnie lub miesięcznie.

9. Zboże wydawane na ordynarję, powinno być oczyszczone i w dobrym gatunku. Mielenie i pytel odbywa się na koszt dworu; połowę ordynarji na pytel, połowę na razówkę. W pytlu liczy się i kasza. Mielenie odbywa się albo w młynie należącym do pracodawcy, albo w młynie, w którym pracodawca miele dla siebie. Zamiast przemiału na koszt własny, pracodawca może na zasadzie umowy wypłacać służbie w gotówce kwartalny dodatek do pensji na mielenie zboża, według miejscowych cen przemiału.

10. Czas sadzenia kartofli pracowników winien być określony na mocy obopólnego porozumienia stron; w braku tego porozumienia sadzenie kartofli odbywa się pomiędzy początkiem sadzenia dworskich a jego zakończeniem. Ziemia pod kartofle powinna być w polu wynawożonem, kartoflanem, wybranem przez służbę. Wzamian gruntu mogą być dawane gotowe kartofle lub, zależnie od umowy, połowa ziemi i połowa kartofli gotowych, przyczem liczy się jeden korzec kartofli za pięć prętów roli.

11. Opał powinien wynosić 8 jednostek opałowych. Za jednostkę uważa się półtorej ćwiartki drzewa szczapowego lub odpowiedni równoważnik w węglu, torfie i in.

12. Utrzymanie dla dwóch krów, albo dla jednej — z dodatkiem 120 kwart mleka w okresie zapuszczenia krowy. W razie niemożności dostarczenia mleka, ordynarjuszowi należy się odpowiednia dopłata w zależności od miejscowych cen. Krowy mają być utrzymywane latem na pastwisku takiem, jak dworskie, lub na zielonej paszy, a zimą w okresie 6 miesięcy na sieczce z dodatkiem plew, wywaru, wytłoków lub w braku ich z dodatkiem pewnej ilości kartofli lub innych okopowych. Słomę dla inwentarza otrzymuje służba w miarę potrzeby. Pracodawcę obowiązuje opłata za ubezpieczenie bydła ordynarjuszy od ognia.

13. Pracownik ma prawo trzymać dowolną liczbę trzody chlewnej, stosownie do pomieszczenia w chlewie czeladnim. Inwentarz należący do pracowników powinien być na równi z dworskim zabezpieczony od wypadku przez stosowanie ochronnych szczepień (np. u świń) za zgodą służby i bez odpowiedzialności pracodawcy.

14. Trzymanie kur jest nieograniczone, również i kaczez tam, gdzie niema rybnego gospodarstwa w pobliżu folwarku. Trzymanie gęsi zależne od umowy z pracodawcą.

15. Pracownik posiadający rodzinę winien otrzymać mieszkanie złożone z kuchni, izby i komory; w razach wyjątkowych w braku mieszkań — jedną izbę w dobrym stanie na podłodze drewnianej.

Mieszkanie wykwalifikowanych rzemieślników, ogrodników i dozorców powinno składać się z kuchni, izby i komory. Oprócz tego każda rodzina

winna dostać odpowiednie pomieszczenie dla swego inwentarza, opału i ziemniaków. Pomieszczenie dla krów — we wspólnej czeladniej oborze, oraz chlew przynajmniej dla trzech sztuk trzody chlewnej. Wapna do bielenia dostarcza dwór conajmniej dwa razy do roku. Wszelkie wątpliwości co do mieszkania rozstrzyga komisja mieszana, złożona z przedstawicieli jednej i drugiej strony. O ile folwark posiada oświetlenie elektryczne, pożądanem jest zaprowadzenie go w mieszkaniach służbowych.

16. Pracodawca opłaca, do czasu wprowadzenia w życie dekretu o kasach chorych, pomoc lekarską i akuszeryjną, szpital i aptekę; również naukę tam, gdzie są wymagane osobne dopłaty. O ile w folwarku liczba dzieci od lat 4 do 7 wynosi nie mniej niż 20, powinna być dla nich otwarta ochronka.

17. Do czasu wprowadzenia ubezpieczeń na wypadek pogrzebu, żona lub dzieci zmarłego robotnika folwarcznego powinny otrzymywać przynajmniej przez pół roku pół pensji i pół ordynarji, z zachowaniem mieszkania i opału do końca roku, i jednorazową zapomogę na pogrzeb 100 mk. i trumnę. Na wypadek pogrzebu żony pracownik powinien otrzymać trumnę i 50 mk,, na pogrzeb dziecka — trumnę i 25 mk.

18. Wynagrodzenie rzemieślników folwarcznych, mianowicie: mechaników, kowali, stelmachów. stolarzy, cieśli, ogrodników, chmielarzy, rybaków i in., a także dozorców, jak karbowi, włodarze, polowi, gajowi i t. d., powinno być zależne od ich zdolności i kwalifikacji, ale w każdym razie wyższe od wynagrodzenia służby folwarcznej.

19. T. zw. komornicy (ogrodziarze) powinni być godzeni jako ordynarjusze, o ile są do tego odpowiednio uzdolnieni.

20. Trzymanie czeladzi (posyłek z osób postronnych jest nieobowiązujące. Członkowie rodziny pracownika mogą być godzeni na zasadzie osobnej dobrowolnej umowy pracodawcy z najmującym się, z zachowaniem dla niepełnoletnich przepisów prawa obowiązującego.

21. Żony ordynarjuszów nie mogą być zmuszane do pracy. Dojenie krów dworskich przez żony pracowników może odbywać się tylko na zasadzie osobnej dobrowolnej umowy.

22. Pracodawcę i jego zastępców obowiązuje uprzejme i przychylne traktowanie pracowników, ścisłe przestrzeganie warunków umowy; pracownika zaś — pilne i sumienne spełnianie obowiązków, stosowanie się do zarządzeń, odnoszących się do wykonywania służby, oraz do przestrzegania przepisów porządkowych w mieszkaniach i zabudowaniach folwarcznych, przy obchodzeniu się z powierzonym sobie inwentarzem, z maszynami, narzędziami i t. p.

23. Pracownikowi wolno należeć do związków zawodowych.

24. W umowach najmu nie należy umieszczać punktów o odszkodowaniach wojennych.

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1919 r.

Minister Pracy i Opieki Społecznej:
J. Iwanowski

Główny Inspektor Pracy:
w/z *Z. Bohuszewicz*

(Monitor Polski № 82 z dnia 10.IV 1919 r.).

PRZEPISY

w przedmiocie udzielania przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych zasiłków organom komunalnym lub instytucjom społecznym.

Art. 1. Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych w granicach swego budżetu udziela organom komunalnym lub instytucjom społecznym zasiłków, przeznaczonych na poparcie działalności, mającej niewątpliwe znaczenie dla podniesienia rolnictwa krajowego, w pierwszym rzędzie zaś wiedzy, umiejętności, techniki i produkcji rolniczej.

Art. 2. Działalność korzystająca z zasiłków Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych ma charakter komunalny lub społeczny, nie zaś państwowy. Winna ona być dostępną szerszemu ogółowi rolników, conajmniej na określonem terytorjum zależnie od charakteru, w żadnym razie zaś nie może być skierowana ku pożytkowi wyłącznie tylko pojedyńczych jednostek.

Art. 3. Warunkiem uzyskania zasiłku Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych jest zabezpieczenie świadczeń na tenże cel ze strony organów komunalnych, instytucji społecznych, lub osób prywatnych, oraz poddanie państwowej kontroli działalności korzystającej z zasiłku.

Art. 4. Wysokość zasiłku zależną jest od charakteru działalności i od wysokości świadczeń ze strony instytucji społecznej lub organu komunalnego. Zasadniczo zasiłek Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych nie powinien przekraczać połowy całkowitych kosztów danej działalności. Zasiłki ponad 50% potrzeb budżetowych mogą byc udzielane tylko w razach wyjątkowych i to głównie na potrzeby oświaty rolniczej.

Art. 5. Kontrola Państwowa (p. 3) polega na:

a) otrzymywaniu przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych w określonych terminach sprawozdań z działalności ogólnej, a także szczegółowych programów prac, oraz sprawozdań z użytkowania pieniędzy rządowych,

b) kontroli bądź to przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych, bądź przez Najwyższą Izbę Kontroli Państwowej, rachunkowości i rachunków instytucji korzystającej z zasiłku.

c) sprawdzaniu przez delegatów Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych na miejscu wykonania, stosownie do przedłożonego programu działalności i w obecności przedstawiciela lub pracownika instytucji korzystającej z zasiłku,

d) przyjmowaniu przez delegatów Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych udziału w posiedzeniach i naradach instytucji korzystających z zasiłku; o posiedzeniach tych z wymienieniem ich porządku dziennego Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych otrzymuje w czasie właściwym zawiadomienia od Zarządów instytucji korzystających z zasiłku.

Art. 6. Udzielenie zasiłku może być przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych uwarunkowane zobowiązaniem instytucji społecznej do wykonania prac lub czynności specjalnych, mających na celu pożytek rolnictwa krajowego lub szerszych warstw ludności rolniczej.

Art. 7. Zasiłek państwowy zostaje udzielony na cele rolnicze ściśle określone lub bezpośrednio z rolnictwem związane i bez zezwolenia Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych nie może być użyty na inne choćby pokrewne cele.

Art. 8. Zasiłki udzielane przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych nie mają charakteru stałych świadczeń na cele określone, lecz corocznie i każdorazowo wyjednywane być winny od Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Art. 9. Wrazie niezachowania warunków, na których zasiłek został udzielony instytucji, Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych może cofnąć przyznany zasiłek a nawet żądać zwrotu wypłaconych pieniędzy.

Warszawa, dnia 28 marca 1918 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych
w z. *Z. Chmielewski.*

(Monitor Polski № 84 z dn. 12.IV. 1919 r.).

Instrukcja dla stacji ogierów państwowych.

Art. 1. W celu najkorzystniejszego wyzyskania ogierów M. R. i D. P. urządza, w porozumieniu z hodowcami i właściwemi organizacjami na sezon kopulacyjny stacje ogierów w majątkach, wsiach i miastach lub oddaje ogiery w dzierżawy na warunkach zawartych w specjalnej umowie. (Wzór umowy w załączniku).

Art. 2. Ogiery pomieszczone na stacjach obsługiwać mają nietylko klacze miejscowe, ale też przyprowadzone z dalszej okolicy i należące do właścicieli mniejszej i większej własności ziemskiej.

Art. 3. Na każdą stację naznacza się najmniej dwa ogiery. Ogiery te znajdują się pod nadzorem starszego masztalerza (podoficera), który obowiązany jest kierować odchowaniem klaczy, utrzymaniem w porządku ogierów, oraz wydawać świadectwa i prowadzić rejestry stanowienia. Gdy stacja złożona jest z większej ilości ogierów, starszy masztalerz dostaje do pomocy jednego człowieka (żołnierza) na każde dwa konie.

Art. 4. Hodowcy lub instytucje utrzymujące stacje mają dostarczyć odpowiednie pomieszczenie dla ludzi i ogierów darmo. Ogiery powinny stać w obszernych, widnych i suchych boksach (klatkach), daleko od klaczy, możliwie izolowane od obcych koni.

Art. 5. Utrzymanie ogierów i obsługi należy do Min-a R. i D. P. Paszę w najlepszym gatunku dostarcza utrzymujący stację, po cenach urzędowych.

Art. 6. Hodowcy lub instytucje, pragnący mieć stację na sezon kopulacyjny, winni składać deklaracje do Urzędu depôt ogierów, obsługującego dany okrąg hodowlany. Deklaracje powinny być nadesłane przed 15

września z wyszczególnieniem nazw żądanych ogierów lub ogólnikowo wskazać typ i rasę potrzebnego konia. Podania mogą być uwzględnione dopiero po rozpatrzeniu przez specjalną komisję, złożoną z przedstawicieli M. R. i D. P. i delegatów danego okręgu. O decyzji zarząd depôt obowiązany jest zawiadomić hodowcę i instytucje, życzące sobie urządzić stacje.

Art. 7. Sezon kopulacyjny zaczyna się 15 lutego i kończy się 15 czerwca.

Art. 8. Za stanówkę klaczy pobiera się opłata wedle ustanowionej przez M. R. i D. P. taksy. Wysokość opłaty będzie wydrukowana w wykazie rozstawienia ogierów i wywieszona w miejscu widocznem. Prócz taksy żadnej innej opłaty za stanówkę pobierać nie wolno.

Art. 9. Należność opłaca się nie za każdy skok ogiera, lecz za odstanowienie klaczy aż do odbicia. Właściciel klaczy ma prawo korzystać z czterech skoków ogiera.

Art. 10. Zmiana ogiera dozwolona jest po wniesieniu na nowo opłaty, przyczem opłata wniesiona poprzednio nie podlega zwrotowi i nie zalicza się.

Art. 11. Ogier może być użyty do skoku w jednym i tym samym dniu tylko raz, na dwukrotne stanowienie musi uzyskać pozwolenie od zarządzającego depot, który naznacza ogólną ilość skoków w sezonie.

Art. 12. Skoro klacz została pokryta i opłata wniesiona, starszy na stacji obowiązany jest natychmiast klacz zarejestrować i wydać świadectwo stanowienia, odcinając od talonu kartkę, na której powinno być wymienione imię i nazwisko właściciela, imię, pochodzenie, wiek, maść i odmiany klaczy i wysokość wniesionej opłaty za stanowienie z ogierem.

Art. 13. Porządek doprowadzenia klaczy do ogierów państwowych obowiązuje następujący: a) Jeżeli jednego dnia przyprowadzonych będzie kilka klaczy, to pierwszeństwo należy dać tym, które się świeżo ożrebiły i tym, które pochodzą z miejscowości odległych, pozostałe klacze mają następnego dnia pierwszeństwo przed nowemi. b) Klacze odstanowione powinny być doprowadzone do poprawki w kolejnych terminach na 9-y dzień do 4-ch skoków włącznie. c) Klacze powinny być doprowadzone na stację do 9-ej rano, a latem nawet wcześniej. Kolejnych klaczy należy oczekiwać do 9-ej rano. d) Klacz, która straciła kolej, może być próbowana kazdego dnia; stanówka może być jednak wtedy, gdy ogier jest wolny, t. j. kiedy niema innej kolejnej klaczy, lub nie wyznaczono mu tego dnia odpoczynku. Taka raz stanowiona klacz ma pierwszeństwo przed klaczami jeszcze nie dopuszczonemi. e) Do poprawki można wyjątkowo przyprowadzić klacz i przed 9-ym dniem, nie wcześniej jednak, ak 5 dnia i tylko w tym wypadku, gdy ogier jest zupełnie wolny, t. j. gdy niema klaczy kolejnej lub takiej, która straciła kolej, albo świeżo przyprowadzonej, a także gdy w tym dniu nie naznaczono mu wypoczynku.

Art. 14. Nie wolno stanowić klaczy, które nie okazują popędu płciowego i nie przyjmują chętnie ogiera. Klacze do stanowienia mogą być dopuszczane tylko w pełnem zdrowiu i przy normalnym popędzie płciowym.

Art. 15. Klaczy przeznaczonej do stanowienia należy obwinąć ogon płóciennym bandażem, żeby zwieszające się włosie nie zostało wciągnięte

przez pręcie ogiera do pochwy i nie zraniło tegoż, również zakłada się klaczy na tylne nogi trzewiki lub odejmuje się tylne podkowy.

Art. 16. Oznaki zewnętrzne stanu chorobliwego, wykluczając możność stanowienia klaczy z ogierem państwowym, są następujące: chudość, wobec nastroszonej sierści, ropiejące i zapadnięte oczy, osłabienie, kulawizna na zadnią nogę, bez specjalnie określonej lub widomej przyczyny, nie od wywichnięcia albo skaleczenia, szczególnie kulawizna z przysiadaniem i podginaniem kopyta, opuchlizna i stwardnienie wymienia, opuchlizna zewnętrznych organów płciowych, krosty i jątrzące się ranki z zewnątrz i wewnątrz, wyciekanie z nich materji, słabość zadu, paraliż jakiejś części ciała, jak nóg, uszu, warg, jasna ślepota, wodna puchlina na brzuchu i wymieniu, chroniczny popęd płciowy, wyciek podejrzany z nozdrzy, opuchlina pod szczękami, kaszel, opuchlina nóg, maleńkie guzy w kształcie grochu, rozrzucone paciorkowato na wewnętrznej stronie nóg, w pachwinach i na pysku, albo też w jednem miejscu guzy i obok małe, jątrzące się, ranki, wydzielające żółtawą, lepką materję; świerzb, gołe miejsce na skórze, łuszczenie skóry, zwichrzenie sierści w niektórych miejscach, swędzenie i sfałdowana twarda skóra.

Art. 17. Jeżeli się zdarzy, że stan chorobliwy klaczy dostrzeżony został przy pierwszej lub następnych poprawkach, wówczas klacz wyłącza się bezwzględnie od stanówki, ogiera zaś, chociażby nawet nie wykazywał żadnych oznak choroby, odstawia się na miesiąc celem upewnienia się co do jego zdrowia. Dopiero po zezwoleniu lek. weterynarji, delegowanego przez M. R. i D. P. ogier może być używany do rozpłodu. Gdy wystąpią najlżejsze oznaki chorobliwe, ogier nie może być używanym do rozpłodu. Pieniądze otrzymane za stanówkę zwrotowi nie podlegają.

Art. 18. Dla uniknięcia przeniesienia chorób stadnych, kierujący stanówką obowiązany jest po każdym skoku obmywać pręcie gąbką umoczoną przedtem w 1% rozczynie lysolu.

Art. 19. Ogier powinien być dobrze odżywiany, otrzymywać dziennie 12 litrów przedniego owsa, 6 kg. siana i 4 kg. słomy. Codzień ma być przejeżdżany lub przepędzany na linie przez godzinę na przemiar stępa i kłusem. W razie zasłabnięcia ogiera kierownik stacji obowiązany jest natychmiast wezwać miejscowego weterynarza i donieść telegraficznie zarządzającemu depôt.

Art. 20. W razie niewypełniania przez służbę stacyjną instrukcji, właściciele klaczy powinni składać zażalenia listownie do zarządzającego depôt lub ustnie przy oględzinach stacji przez zarządzającego lub weterynarza depôt.

Warszawa, dnia 27 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki.

Szef Sekcji.
St. Leśniowski.

(Monitor Polski № 84 z dnia 12 kwietnia 1919 r.)

Załącznik do Instrukcji dla stacji ogierów państwowych:
(wzór umowy).

UMOWA.

Zawarta między Zarządem Depôt ogierów państwowych w ....
a W. Pan ....
z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych, pod następującemi warunkami:

§ 1. Zarząd Depôt ogierów państwowych w ....,
z upoważnienia Ministerstwa R. i D. P. oddaje w najem, a ..
....
bierze w najem ogiera rządowego K. S. Nr. .... rasy ....
po.. z ....
....
na przeciąg czasu od .... 19......... do ....
19.......... do stanowienia tak własnych, jako też obcych klaczy za rocznym czynszem, najmu, w kwocie ...., wyraźnie ....
....
płatnych zgóry.

§ 2. Dzierżawca winien odebrać ogiera najpóźniej w terminie dni 8 od chwili podpisania umowy.

Czynsz najmu, ustanowiony w § 1, złożyć należy w Zarządzie Depôt w .... przy odbiorze ogiera.

Transport ogiera z Depôt Ogierów w .... do miejsca przeznaczenia w .... , jak również transport stąd do miejsca, które oznaczy Zarząd Depôt przeprowadzi dzierżawca własnemi ludźmi i własnym kosztem.

§ 3. Gdyby dzierżawca z jakiegokolwiek powodu oddał wynajętego ogiera przed upływem terminu najmu, obowiązany jest uskutecznić powrotny transport ogiera przez swoich ludzi, na własny koszt i ryzyko lub też wnieść podanie do Zarządu Depôt w .... o odebranie ogiera na jego koszt. Nadto ma dzierżawca zwrócić Ministerstwu R. i D. P. na ręce Zarządu Depôt w .... należytość za utrzymanie ogiera za pozostały czas najmu, według tenuty dzierżawnej, ustanowionej dla danego ogiera, nie mając prawa do żądania zwrotu choćby tylko części czynszu dzierżawnego.

§ 4. Na wypadek zarządzenia, mającego na celu zabezpieczenie własności państwowej, a wywołanego bądź to wypadkami wojennemi, bądź też innemi względami, dzierżawca obowiązany jest ogiera Ks. S. Nr. .... niezwłocznie po otrzymaniu odnośnego wezwania Ministerstwa R. i D. P. lub Zarządu Depôt ogierów w .... odstawić na własny koszt do miejscowości, wskazanej przez władze, przy użyciu najdogodniejszych w danym wypadku środków komunikacyjnych.

We wskazanem miejscu przeznaczenia, będzie ogier odebrany przez funkcjonarjusza Depôt ogierów w .... za pokwitowaniem.

W razie, gdyby skutkiem niewypełnienia niniejszego zarządzenia ogier przepadł lub straci na wartości, będzie dzierżawca lub jego zastępca prawny obowiązany zwrócić za niego pełną wartość szacunkową Ministerstwu R. i D. P.

§ 5. Dzierżawca winien oddanego mu ogiera od dnia, w którym wydzierżawienie nastąpiło, przez cały czas najmu własnym kosztem żywić i pielęgnować z należytą troskliwością.

a) Ogier ma być umieszczony w czystej, przestronnej i zdrowej stajni, w klatce — pod dobrym dozorem i opieką; należy mu zapewnić odpowiedni celowi ruch.

Ogiera nie wolno używać do żadnej ciężkiej pracy i nie dalej jak 10 klm. od miejsca postoju.

b) O ile ogier będzie umieszczony w stajni, gdzie stoją także klacze, nie może klacz stać zablizko pod żadnym pozorem.

c) Dzienne utrzymanie ogiera winno się składać z 12 litrów (3 garncy) przedniego owsa, 6 kg. (15 fun.) siana najlepszej jakości, czystej słomy do podściółki w miarę potrzeby i 9 gramów soli kamiennej do lizania.

d) Ogier winien być codziennie starannie czyszczony, kopyta jego smarować należy przynajmniej raz w tygodniu niesolonym szmalcem świńskim.

§ 6. Co do używania dzierżawionego ogiera do stanowienia klaczy obowiązują dzierżawcę następujące punkty:

a) Ogier używanym być może do skoku jedynie w czasie od .... do .... W jednym i tym samym dniu może być użytym do stanowienia najwyżej raz, z wyjątkiem ogierów, którym na wniosek Komisji Kwalifikacyjnej lub kierownika Depôt Ministerstwo R. i D. P. udzieliło zezwolenia na dwukrotne stanowienie.

b) Ilość skoków dla ogiera .... wynosi .... tygodniowo.

c) Ogier w sezonie kopulacyjnym musi odstanowić conajmniej 30 klaczy.

d) Należność za skok przypada dzierżawcy. Oznaczenie wysokości opłaty za skok pozostawia się porozumieniu biorącego w najem i właściciela klaczy. W każdym razie nie należy ustanawiać wygórowanej ceny za skok, przez co uniemożliwionoby właścicielom klaczy korzystanie z ogiera. Wysokość opłaty za skok winna być podaną do wiadomości Zarządowi Depôt w ....

e) Opłata za użycie ogiera należy się nie za każdy skok, lecz za odstanowienie do odbicia. Dzierżawca ma prawo użyć ogiera do każdej poszczególnej klaczy nie więcej, jak 4-o krotnie.

f) Zmiana ogiera jest dozwolona, jednak po wniesieniu nanowo sto-

sownej opłaty, przyczem opłata uiszczona uprzednio nie podlega zwrotowi i nie zalicza się.

g) Dzierżawca musi prowadzić w 2 egzemplarzach wykaz wszystkich przez ogiera stanowionych klaczy, sumiennie wypełniając druki przesłane mu przez Zarząd Depôt.

Po ukończeniu okresu kopulacyjnego dzierżawca winien wykazy te przesłać Zarządowi Depôt ogierów państwowych w ...., najpoźnej do 15 sierpnia odnośnego roku.

§ 7. Kolejność doprowadzania klaczy do ogierów rządowych obowiązuje następująca:

a) Jeśli jednego dnia przyprowadzone będzie do ogiera parę klaczy — to z nich ogier odstanawia jedną ew. dwie, w/g losowania; pozostałe klacze mają następnego dnia pierwszeństwo przed nowemi klaczami.

b) Klacze odstanowione winny być doprowadzane do poprawki w kolejnych terminach — na 9 dzień, do 4-ch skoków włącznie.

c) Klacze winny być doprowadzane na punkt do godz. 9-ej rano, a latem nawet wcześniej. Kolejnych klaczy należy oczekiwać do 9-ej rano.

d) Klacz, która zgubiła kolej może być próbowana każdego dnia, stanowiona może być jednak tylko wtedy, gdy ogier jest wolny, t. j. kiedy nie ma innej kolejnej klaczy lub nie wyznaczono mu tego dnia odpoczynku. Taka raz stanowiona klacz ma pierwszeństwo przed klaczami jeszcze niedopuszczanemi.

e) Do poprawki można przyprowadzać klacze i przed 9-ym dniem, nie wcześniej jednak jak 5 dnia i tylko w tym wypadku, gdy ogier jest zupełnie wolny, t. j. gdy nie ma klaczy, kolejnej, lub takiej co zgubiła kolej, albo świeżo przyprowadzonej, a także, gdy w tym dniu nie naznaczono mu wypoczynku.

§ 8. Dzierżawca jest obowiązany w razie zasłabnięcia ogiera starać się natychmiast o odpowiednie leczenie ew. poradę weterynaryjną, jak również donieść natychmiast pisemnie lub telegraficznie Zarządowi Depôt w ..... o zachorowaniu ogiera, podając możliwie dokładnie dane co do natury choroby i zarządzonych przez weterynarza środków zaradczych.

Koszta leczenia ponosi Ministerstwo R. i D. P., po za wypadkami wymienionemi § § 9 i 11.

§ 9. Jeśliby ogier zaginął lub padł z winy dzierżawcy lub jego ludzi, albo też został zakażony przez nosaciznę lub inne choroby zakaźne z winy dzierżawcy, czy też okaleczał w tym stopniu, że stał się niezdolny do rozpłodu, obowiązany jest dzierżawca, po stwierdzeniu tego faktu przez Zarząd Depôt w ...., zapłacić Ministerstwu R. i D. P. na ręce kierownika Depôt w .... w tytułem odszkodowania kwotę wyraźnie ....

Po uiszczeniu odszkodowania, pozostawia się ogiera do dyspozycji dzierżawcy.

Jeżeli ogier z winy dzierżawcy lub jego ludzi, w czasie trwania dzierżawy, był tak zaniedbany lub uszkodzony, że straciłby na wartości, obowiązany jest dzierżawca niezwłocznie zapłacić pod rygorem wyegzekwowania część wartości ogiera, którą oznaczy Zarząd Depôt ogierów państwowych w ....

Stwierdzenie to nastąpi przez Komisję, w skład której wejdą:

1) Kierownik Depôt ogierów państwowych w .... , lub jego zastępca.
2) Lekarz weterynarji, wyznaczony przez Ministerstwo R. i D. P.
3) Dwóch członków Sekcji Chowu Koni C. T. R. delegowanych przez Zarząd tejże Sekcji.

Na wniosek wzmiankowanej Komisji Ministerstwo R. i D. P. orzeka, dzierżawca zaś poddaje się temu orzeczeniu.

§ 10. Jeżeli ogier w czasie dzierżawy, okazałby się niezdolny do rozpłodu z powodu wady powstałej bez czyjejkolwiek winy, Zarząd Depôt obowiązany jest, na doniesienie dzierżawcy, po stwierdzeniu tej wady przez delegowanego weterynarza, odebrać ogiera na koszt rządowy napowrót do Depôt. a dzierżawcy zwrócić kwotę, odpowiadającą reszcie pozostałego czynszu okresu najmu.

Dzierżawca nie ma prawa rościć sobie dalszych pretensji do odszkodowania.

Gdyby wynajęty ogier w czasie trwania dzierżawy, bez winy dzierżawcy lub jego ludzi padł lub stał się niezdolny do rozpłodu, albo z innego powodu musiał być wymieniony, w takim razie Depôt Ogierów, po uprzedniem otrzymaniu upoważnienia ze strony Ministerstwa R. i D. P., odda w dzierżawę odbiorcy, o ile wniesie on stosowną prośbę, innego ogiera, gdy taki będzie w dyspozycji — atoli z zastrzeżeniem przestrzegania zawartych w umowie postanowień i przyjętych zobowiązań.

§ 11. a) Klacze do stanowienia mogą być dopuszczane tylko w pełnym zdrowiu i przy normalnym popędzie płciowym.

b) Oznaki zewnętrzne stanu chorobowego, wykluczające klacz od stanowienia z ogierem państwowym są następujące:

chudość, wobec nastroszonej sierści, ropiejące i zapadnięte oczy, osłabienie, kulawizna (w ruchu) na zadnią nogę bez specjalnie określonej lub widocznej przyczyny — nie od wywichnięcia albo skaleczenia, szczególnie kulawizna z przysiadaniem i podginaniem kopyta, opuchlizna i stwardnienie wymienia, opuchlizna zewnętrznych organów płciowych, krosty i jątrzące się ranki z wewnątrz i zewnątrz, wyciek z nich materji, słabość zadu, paraliż jakiejś części ciała, jak: nóg, uszu, warg, jasna ślepota, wodne puchliny na brzuchu i wymieniu, chroniczny popęd płciowy, podejrzany wyciek z nozdrzy, opuchlizna pod szczękami, kaszel, opuchnięcia nóg i maleńkie guzy, w kształcie grochu, rozrzucone paciorkowato na wewnętrznej stronie nóg, w pachwinach i na pysku, albo też w jednem miejscu guzy i obok małe jątrzące się ranki, wydzielające żółtawą, lepką materję; świerzb, gołe miejsca na skórze, łuszczenie skóry, zwichrzenie sierści w niektórych miejscach, swędzenie i sfałdowana twarda skóra.

c) Jeżeli się zdarzy, że stan chorobowy klaczy dostrzeżonym został przy pierwszej lub następnych poprawkach — wówczas klacz wyłącza się bezwzględnie od stanówki, ogiera zaś, chociażby nawet nie wykazywał żadnych oznak chorobowych, odstawia się na miesiąc, celem upewnienienia się co do jego zdrowia. Dopiero na zezwolenie lekarza weterynarji, delegowanego przez Ministerstwo R. i D. P., ogier może być dalej używany do rozpłodu. Gdy wystąpią najlżejsze oznaki chorobowe ogier nie może być używa-

ny do rozpłodu. Pozostawia się go w miejscu dzierżawy, aż do wyleczenia — na koszt dzierżawcy.

§ 12. Zarząd Depôt ogierów państwowych w .... powołany jest do czuwania nad dotrzymaniem zastrzeżonych w tej umowie postanowień i zobowiązań, i do pilnowania, aby ogier miał należyte utrzymanie i opiekę i aby go racjonalnie używano, jako rozpłodnika.

Dzierżawca obowiązany jest zezwolić organom nadzorującym Depôt Ogierów w.............. .... (kierownikowi Depôt i organom weterynaryjnym) oraz delegatom Ministerstwa R. i D. P. każdej chwili na obejrzenie ogiera i na wstęp do stajni tegoż, oraz udzielić im wykazów i wyjaśnień, dotyczących ogiera i jego użycia.

Jeżeli przy tej sposobności lub w czasie innych czynności przez organy nadzorujące Depôt ogierów państwowych w............ .... stwierdzone zostanie, że dzierżawca, lub jego służba nie obchodzi się z ogierem ściśle według warunków umowy, udzieli Depôt Ogierów lub Ministerstwo R. i D. P. pisemnej przestrogi i wezwie go do usunięcia stwierdzonych usterek, o ile odnośne przewinienie, w myśl postanowień umowy, nie daje podstawy do innych zarządzeń w stosunku do dzierżawcy.

§ 13. Jeżeli udowodnionem zostanie, że dzierżawca nie wypełnia dokładnie jakiegokolwiek z obowiązków, nałożonych na niego w umowie, wolno Zarządowi Depôt ogierów państwowych, po zasięgnięciu decyzji Ministerstwa R. i D. P. uznać kontrakt za rozwiązany i odebrać wynajętego ogiera.

Jeżeli rozwiązanie kontraktu nastąpi z powodu stwierdzonej winy dzierżawcy, obowiązany jest tenże wynagrodzić Ministerstwu R. i D. P. nietylko udowodnioną szkodę, ale także pokryć wszelkie koszty powrotnego transportu ogiera, który Depôt Ogierów zarządzi i nie może rościć sobie pretensji do zwrotu choćby tylko części uiszczonego czynszu.

§ 14. Zarządowi Depôt ogierów państwowych przysługuje prawo na polecenie Ministerstwa R. i D. P. wypowiedzieć umowę na dni 14, jeżeli Ministerstwo R. i D. P uważa za wskazane w interesie podniesienia chowu koni, użycie ogiera w inny sposób.

W razie takiego wymówienia, ściągnie Depôt Ogierów w ogiera (na koszt rządu) po upływie terminu wypowiedzenia i zwróci dzierżawcy część czynszu, przypadającą za pozostały czas dzierżawy.

§ 15. W razie, jeżeli rozwiązanie umowy nastąpi z winy dzierżawcy, lub wogóle, jeżeli stan ogiera, w chwili odebrania go, lub inne przyczyny wskazują na to, że dzierżawca nie wypełnił dokładnie przyjętych na siebie zobowiązań — utraca on prawo do żądania pozostawienia mu tego, lub oddania w najem innego ogiera.

§ 16. Dzierżawca zobowiązuje się przed odebraniem ogiera złożyć kaucję albo w pieniądzach, albo w papierach wartościowych w wysokości ceny szacunkowej ......, na ręce Zarządu Depôt ogierów państwowych w

§ 17. Umowa powyższa obowiązuje obie strony po zatwierdzeniu przez Ministerstwo R. i D. P.

W dowód czego umowę powyższą, sporządzoną w 3 równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ostemplowano odpowiednio na koszt dzierżawcy ogiera, podpisały obie strony, zawierające umowę i 2 świadkowie.

OKÓLNIK № 5

do Panów Szefów Sekcji, Sekretarza Ministra, Naczelników wydziałów, Naczelnika Kancelarji Głównej Ministerstwa oraz kierowników wszystkich podległych Ministerstwu Urzędów

w przedmiocie

załatwiania spraw, dotyczących ruchu służbowego urzędników.

Wszystkie sprawy, dotyczące ruchu służbowego urzędników, są skoncentrowane w Sekretarjacie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Cała korespondencja w tych sprawach winna być kierowana wprost do Sekretarjatu Ministra z pominięciem Dziennika Głównego Ministerstwa, prowadzonego w Kancelarji Głównej.

Przedstawianie kandydatów do nominacji.

Celem ustalenia jednostajnego sposobu postępowania przy przedstawianiu Ministrowi do nominacji kandydatów na urzędy, których obsadzenie nie zostało przez przepisy obowiącujące zastrzeżone pp. Kierownikom poszczególnych Urzędów (Wiceprezesowi Głównej Komisji Ziemskiej, Prezesom Komisji Ziemskich Okręgowych, Naczelnikowi Głównego Zarządu Dóbr Państwowych, Naczelnikom Zarządów Okręgowych Dóbr Państwowych), a także celem dostarczania władzy mianującej dostatecznych podstaw do wnioskowania o kwalifikacjach przedstawionego kandydata zarządza się, co następuje.

Wnioski o mianowanie urządników wszystkich kategorji od XI do V-a włącznie z wyjątkiem urzędników X i XI kategorji, których mianowanie zastrzeżone zostało pp. Kierownikom poszczególnych Urzędów—winny być sporządzane ściśle według wzorów załączonych (zał. № 1a i 1b) i skierowane przez Szefów Sekcji wzgl. Kierowników działów Ministerstwa, od Sekcji niezależnych, oraz Kierowników poszczególnych Urzędów do Sekretarza Ministra, który w trybie właściwym, po zasięgnięciu opinji Komisii Kwalifikacyjnej przedstawi je p. Ministrowi do zatwierdzenia.

O ile dane Urzędy np. Komisje Ziemskie Okręgowe, Zarządy Okręgowe Dóbr Państwowych, podlegają n i e b e z p o ś r e d n i o Ministrowi, lecz władzy Urzędów pośrednich, (Komisje Ziemskie Okręgowe w stosunku do Głównej Komisji Ziemskiej i Ministerstwa albo Zarządy Okręgowe Dóbr Państwowych w stosunku do Głównego Zarządu Dóbr Państwowych i Ministerstwa), winny one całą korespondencje w sprawach, dotyczących ruchu służbowego, a więc i wnioski o nominację urzędników, skierowywać celem przesłania ich Sekretarzowi Ministra do swej bezpośrednio przełożonej władzy, która z kolei z swej strony zaopatrzy je w odpowiednią opinję.

Do wniosków winny być dołączone:

1) własnoręcznie napisane podanie kandydata,
2) własnoręcznie napisany życiorys (curriculum vitae),
3) referencje znanych obywateli kraju, zebrane w drodze poufnej przez pp. wnioskodawców,

4) sporządzone przez wnioskodawcę zestawienie danych, dotyczących kandydata, na wykazie stosownie do załączonego wzoru (zał. № 2),

5) następujące dokumenty osobiste kandydata w oryginałach lub odpisach uwierzytelnionych:

a) metryka urodzenia (skrócony wyciąg z aktu urodzenia,
b) świadectwa szkolne (szkół średnich i zakładów naukowych wyższych),
c) świadectwa z poprzedniej służby, praktyki lub zajęcia,
d) lekarskie świadectwo o stanie zdrowia,
e) metryka ślubu dla żonatych i zamężnych,
f) dokumenty, stwierdzające stosunek do służby wojskowej.

Jeżeli kandydat nie jest w możności przedstawić potrzebnych dokumentów, należy w odpowiednich rubrykach wykazu (zał. Nr. 2) zauważyć, że wpisy opierają się na jego własnych podaniach, w tych razach należy jednakże zażądać pisemnego zobowiązania, że brakujące dokumenty będą możliwie rychło dostarczone oraz zwrócić jego uwagę, że w razie nieprawdziwości danych, zamieszczonych w wykazie, może się narazić na bezzwłoczną utratę urzędu i ewentualnie także postępowanie sądowo-karne.

W razach wyjątkowych, zamiast wymaganych dokumentów, może być przez kandydata złożone zaświadczenie dwóch osób, uznanych przez pp. wnioskodawców za wiarygodnych, stwierdzające, że dany dokument istnieje lub fakt, na który powołuje się urzędnik, rzeczywiście miał miejsce.

Nad wypełnieniem przez urzędników obowiązku dostarczania dokumentów winny czuwać bezpośredni ich zwierzchnicy (kierownicy poszczególnych Urzędów) pozatem Sekretarjat Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Wnioski o mianowanie powinny być należycie przez pp. wnioskodawców umotywowane, przyczem specjalnie baczyć należy aby były zgodne z budżetem danego Urzędu i zawierały powołanie się na odpowiednie paragrafy i pozycje budżetu.

Pp. Szefowie Sekcji oraz kierownicy poszczególnych Urzędów, jako odpowiedzialni za wykonanie budżetu powierzonych im Sekcji i Urzędów, winni do tego punktu przykładać szczególną wagę.

Kandydaci na stanowiska kancelaryjne, nieposiadający odpowiedniej praktyki lub przygotowania biurowego (dokładnej znajomości obcych języków, stenografji, biegłego pisania na maszynie) winni być przyjmowani jako praktykanci lub djetarjusze, albo też jako urzędnicy na próbnej służbie w kategorji XI. Taki tryb postępowania pozostawia zawsze możność awansowania urzędnika w miarę jego zasługi i gwarantuje tak pożądaną w urzędach równomierność w ocenie kwalifikacji.

Powołanie do służby urzędników X i XI kategorji, których mianowanie zostało zastrzeżone pp. kierownikom poszczególnych Urzędów (Wiceprezesowi Głównej Komisji Ziemskiej, Prezesom Komisji Ziemskich Okręgowych, Naczelnikowi Zarządu Głównego Dóbr Państwowych i Naczelnikom Zarządów Okręgowych Dóbr Państwowych) winno następować na podstawie wniosków odpowiednich kierowników kancelarji według załączonych wzorów (patrz zał. Nr. 1a i 1b) po należytem zbadaniu kwalifikacji kandydata. Pozatem winny być ściśle przestrzegane wszystkie postanowienia, zawarte w Tymczasowych Przepisach Służbowych dla urzędników państwowych w dn. 11 czerwca 1918 r., oraz odpowiednie postanowienia niniejszego Okólnika.

Pisma nominacyjne.

Pisma nominacyjne dla urzędników wszystkich kategorji winny być wystawiane ściśle według załączonych wzorów (zał. Nr. 3a i 3b), przyczem o ile urzędnik rozpoczyna służbę państwową, to może być przyjęty jedynie na służbę próbną i pismo nominacyjne należy wystawiać ściśle według wzoru, podanego w załączniku Nr. 3a.

Dopiero po upływie 6-io miesięcznej próbnej służby państwowej, urzędnikom, którzy wykazali podczas okresu próbnego należyte uzdolnienie oraz sumienność i gorliwość w pracy, mogą być wydane na podstawie nowych wniosków (Nr. 1b) nominacje ostateczne (zał. Nr. 3b).

Okres próbnej służby będzie zaliczony tym urzędnikom jako czas służby rzeczywistej.

Awanse urzędników wszystkich kategorjl winny być uskuteczniane w tym samym trybie jak i pierwotne nominacje, t. j. na podstawie specjalnych wniosków i nowych nominacji.

Również przeniesienia urzędników z jednej miejscowości do drugiej winny następować na podstawie odpowiednich wniosków.

Akta osobiste urzędników.

W Sekretarjacie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych są przechowywane w oddzielnych teczkach akta osobiste wszystkich urzędników podległych Ministerstwu, zarówno urzędników mianowanych przez Ministra, jak i urzędników mianowanych przez kierowników poszczególnych Urzędów.

Akta osobiste urzędników winny zawierać dokumenty wyszczególnione w załączniku Nr. 4 (zał. Nr. 4).

Nominacje urzędników, mianowanych przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, sporządzane są przez Sekretarjat Ministra wraz z 5 ewent. 6 odpisami. Jeden egzemplarz odpisu, zawierający pokwitowanie z odbioru nominacji przez urzędnika, przechowywany będzie w aktach Sekretarjatu, drugi egzemplarz przesyła do Wydziału Rachuby Ministerstwa, trzeci do Ministerstwa Skarbu, czwarty do Wydziału Osobowego Prezydjum Rady Ministrów, piąty do kierownika Urzędu, do którego urzędnik został przydzielony (nie dotyczy to Sekcji i Wydziałów Ministersrwa), wreszcie szósty egzemplarz—do władzy bezpośrednio przełożonej nad tymi urzędami (Główna Komisja Ziemska, Główny Zarząd Dóbr Państwowych).

O ile władzą mianującą są pp. Kierownicy poszczególnych Urzędów (Wiceprezes Głównej Komisji Ziemskiej, Prezesi Komisji Ziemskich Okręgowych, Naczelnik Głównego Zarządu Dóbr Państwowych, Naczelnicy Zarządów Okręgowych Dóbr Państwowych), to wraz z aktami osobistemi winny być przesyłane do Sekretarjatu Ministra odpisy udzielonych nominacji w 5 egzemplarzach z tem, że jeden z odpisów winien zawierać własnoręczne pokwitowanie urzędnika z odbioru nominacji. Z odpisami temi Sekretarjat postąpi, jak wyżej. Pozatem władza mianująca zachowuje w aktach jeden odpis nominacji, a w wypadkach podlegania władzy bezpośrednio przełożonej (Główna Komisja Ziemska, Główny Zarząd Dóbr Państwowych) jeden egzemplarz przesyła tej władzy.

Na podstawie dokumentów, przechowywanych w aktach osobistych urzędników, Sekretarjat Ministra prowadzi skorowidz systemem kartkowym

(kartotekę) wszystkich urzędników, podległych Ministerstwu Rolnicrwa i Dóbr Państwowych. Odpisy skorowidza (kartoteki) Sekretarjat przesyła Urzędom, do których urzędnik został przydzielony.

O wszystkich zmianach służbowych: awansowaniu (w trybie przepisanym wyżej), przeniesieniu urzędnika z jednej miejscowości do drugiej, o zmianie adresu, zwolnieniu ze służby, degradacji, zmianach w stanie familijnym, a także o ewent. poważniejszych wykroczeniach lub też faktach szczególniejszych zasług i t. p.—należy komunikować Sekretarjatowi bezpośrednio, względnie za pośrednictwem Urzędów bezpośrednio przełożonych (Główna Komisja Ziemska, Główny Zarząd Dóbr Państwowych).

O udzielonych urzędnikom urlopach oraz o wypadkach zachorowań Szefowie Sekcji względnie kierownicy poszczególnych działów Ministerstwa od Sekcji niezależnych oraz wszystkich Urzędów winni bezzwłocznie komunikować Sekretarjatowi Ministra, który poczyni w aktach urzędów (również w kartotece) odpowiednie adnotacje, przyczem takie same adnotacje o udzielonych urlopach i wypadkach zachorowań winny być uskuteczniane w skorowidzu urzędników (kartotece), przesłanym przez Sekretarjat Ministra poszczególnym Urzędom.

Proszę o niezwłoczne wydanie zarządzeń w celu wykonia niniejszego Okólnika.

Zwracam uwagę, że wszystkie sprawy, dotyczące ruchu służbowego urzędników, są szczególnie terminowe, winny być załatwiane sprawnie, ponieważ w związku z nimi pozostaje punktualność w wypłacaniu poborów, przysługujących urzędnikom.

Warszawa, dnia 14 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
w z. *Z. Chmielewski*

Sekretarz Ministra:
W. Leśniewski

MINISTERSTWO
ROLNICTWA i DÓBR PAŃSTWOWYCH.

ZAŁĄCZNIK № Ia
do Okólnika № 5.

Sekcja .... Wydział ....
lub
(nazwa Urzędu) ....
№ .... dnia .... 19 .... r.

S P R A W A

przyjęcia na próbną służbę
p. ....

Dotychczasowe decyzje władz:

.... z dn. .... 19 .... r.
.... z dn. .... 19 .... r.
.... z dn. .... 19 .... r.
.... z dn. .... 19 .... r.

Budżet wydatków Ministerstwa § .... poz. ....

W N I O S E K.

Przyjąć na próbną służbę w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych p. .... z uposażeniem miesięcznem składającem się z .... marek pensji zasadniczej i .... marek dodatku ekonom.-wojennego czyli ogółem ...... marek,—wyraźnie .... marek, płatnem począwszy od dnia .... 19.......... r. i polecić mu pełnienie obowiązków .... (np. referenta, pomocnika referenta, geometry, inspektora majątków państwowych, podleśniczego i t. p.) .... w Wydziale .... Sekcji .... lub np. w Głównej Komisji Ziemskiej, Komisji Ziemskiej Okręgowej w .... na terenie powiatu .... Zarządzie Okręgowym Dóbr Państwowych w .... w nadleśnictwie .... i t. p.

W celu objęcia obowiązków służbowych winien p. .... zgłosić się dnia .... 19.......... r. do (np. Naczelnika Wydziału .... lub Inspektora Okręgowego przy Komisji Ziemskiej Okręgowej w ...., Naczelnika Zarządu Okręgowego Dóbr Państwowych w ....

U z a s a d n i e n i e.

Uzasadnienie powinno zawierać stwierdzenie potrzeby zaangażowania urzędnika do danego Urzędu oraz wyszczególnienie kwalifikacji naukowych i moralnych danego kandydata

(Podpis wnioskodawcy)

MINISTERSTWO
ROLNICTWA i DÓBR PAŃSTWOWYCH.

ZAŁĄCZNIK № I b
do Okólnika № 5.

Sekcja.................... Wydział ....
lub
.......................(nazwa Urzędu).........................
№.................... dnia .... 19......... r.

SPRAWA

mianowania p. ....
.... na urząd (np.
pomocnika referenta) ....
....

Dotychczasowe decyzje władz:

Decyzja Ministra o przyjęciu na pr. służbę z dn. .... 19......... r.
.... z dn. .... 19......... r.
.... z dn. .... 19......... r.
.... z dn. .... 19......... r.

Budżet wydatków Ministerstwa § .... poz. ....

WNIOSEK.

Mianować p. ....
na urząd .... (np. starszego referenta, geometry, inspektora majątków państwowych, leśniczego) z uposażeniem kategorji .... stopnia .... (np. A) etatu płac, t. j. z miesięczną pensją zasadniczą .... marek i dodatkiem ekonom.-wojennym .... marek, czyli ogółem .... marek,—wyraźnie..marek,—płatnem począwszy od dnia .... 19.......... r. i przeznacyć go do służby w .... (np. Wydziale .... Sekcji.............., Komisji Okręgowej Ziemskiej, w......................., Zarządzie Okręgowym Dóbr Państwowych w........................)
albo
powierzyć mu kierownictwo (np. Wydziału ....Sekcji ....).

Uzasadnienie.

jak w załączniku № 1 a.

(Podpis wnioskodawcy)

ZAŁĄCZNIK № 2
do Okólnika № 5.

ZESTAWIENIE DANYCH

dotyczących osoby kandydata —

do wypełnienia przez p. wnioskodawcę.

Nazwisko, imię i adres kandydata ....

....

Data i miejsce urodzenia ....

Stan rodzinny: a) kawaler czy żonaty (imię żony, męża) data ślubu ....

b) dzieci (imiona i daty urodzenia) ....

....

....

....

c) rodzice (imiona ojca i matki ew. daty śmierci) ....

....

Wyznanie ....

Przynależność państwowa ....

Wykształcenie: a) średnie (jaka szkoła, gdzie, kiedy, ile klas) ....

....

b) wyższe (jaki zakład naukowy, gdzie i kiedy) ....

....

c) zawodowe (jaki zakład lub kursy, gdzie i kiedy) ....

....

Wiadomości specjalne ....

Znajomość języków: a) w mowie ....

b) w piśmie ....

Powinność wojskowa (czy służył kiedy i w jakiej szarży) ....

Dotychczasowa służba państwowa lub zajęcie (gdzie, jak długo, na jakiem stanowisku, z jaką płacą) ....

....

UWAGI ....

(Podpis wnioskodawcy)

M I N I S T E R
ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH.

ZAŁĄCZNIK № 3a
do Okólnika № 5.

....dnia .... 19 ... r.

Do Pana

....

w ....

Przyjmuję Pana na próbną służbę w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych z uposażeniem miesięcznem, składającem się z .... marek pensji zasadniczej i .... marek dodatku ekonomiczno-wojennego, czyli ogółem .... marek, — wyraźnie ....
marek, — płatnem od dnia .... 19 ... r. i polecam Panu pełnienie obowiązków .... (np. referenta, pomocnika referenta, geometry, inspektora majątków państwowych, podleśniczego i t. p.) w Wydziale ....
.... Sekcji .... lub np. w Głównej Komisji Ziemskiej, Komisji Ziemskiej Okręgowej w ....
.... na terenie powiatu ....
Zarządzie Okręgowym Dóbr Państwowych w ....
w nadleśnictwie .... i t. p.

MINISTER
ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH

ZAŁĄCZNIK № 3 b
do Okólnika № 5.

....dnia ....19 ... r.

Do Pana

....

w ....

Mianuję Pana na urząd .... (np. starszego referenta, geometrę, inspektora majątków państwowych, leśniczego) z uposażeniem kategorji .... stopnia (np. A) etatu płac, t. j. z miesięczną pensją zasadniczą .... marek i dodatkiem ekonomiczno-wojennym ....marek, czyli ogółem .... marek,—wyraźnie..................................marek, płatnem od dnia.......................................19 .. r. i przeznaczam Pana do służby w............ (np. Wydziale............ Sekcji ...., Komisji Ziemskiej Okręgowej w .... Zarządzie Okręgowym Dóbr Państwowych w..................

albo

powierzam Panu kierownictwo (np. Wydziału.......................... Sekcji ....).

ZAŁĄCZNIK № 4
do Okólnika № 5.

WYKAZ DOKUMENTÓW

jakie winny zawierać „Akta osobiste" urzędników.

Stosownie do art. 7 Tymczasowych Przepisów Służbowych dla urzędników państwowych oraz postanowień niniejszego Okólnika,—akta osobiste winny zawierać:

1) Umotywowany wniosek o przyjęciu na służbę (podług wzoru załącznika № 1a i 1b Okólnika) oraz wszystkie dokumenty, które stosownie do postanowień Okólnika winny być do wniosku dołączone, a mianowicie:
a) własnoręcznie napisane podanie kandydata;
b) „ „ życiorys (curiculum vitae);
c) referencje znanych obywateli kraju, zebrane w drodze poufnej przez pp. wnioskodawców;
d) sporządzone przez wnioskodawcę zestawienie danych, dotyczących kandydata (wg. wzoru—zał. Nr. 2);
e) metryka urodzenia (skrócony wyciąg z aktu urodzenia);
f) świadectwa szkolne (szkół średnich i zakładów naukowych wyższych);
g) świadectwa z poprzedniej służby, praktyki lub zajęcia;
h) świadectwo lekarskie o stanie zdrowia;
i) metryka ślubu dla żonatych i zamężnych,
k) dokumenty, stwierdzające stosunek do służby wojskowej.

2) Odpis pisma nominacyjnego, zawierającego potwierdzenie odbioru oryginału tegoż pisma przez urzędnika;

3) Deklaracja, stwierdzająca odbiór „Tymczasowych Przepisów Służbowych dla Urzędników Państwowych";

4) Protokuł o dopełnieniu aktu przysięgi (w zastosowaniu do urzędników obowiązanych do składania przysięgi);

5) Potwierdzenie odbioru legitymacji (o ile legitymacja została wydana);

6) Zawiadomienia o chorobach i urlopach

oraz — wszystkie inne pisma dotyczące osoby urzędnika.

Dokumenty winny być układane w teczkach w powyższym porządku.

OKÓLNIK № 6.

Do pp. Szefa Sekcji Dóbr Państwowych, Wiceprezesa Głównej Komisji Ziemskiej, Naczelników Zarządów Okręgowych Dóbr Państwowych oraz Prezesów Komisji Ziemskich Okręgowych

w przedmiocie

majątku państwowego w okopach i urządzeniach wojennych, pozostawionych przez wojska okupacyjne.

Wojska państw obcych, działające na terytorjum Państwa Polskiego, pobudowały w wielu miejscowościach kraju okopy i inne urządzenia wojskowe; ustępując z Polski niektóre organy wojskowe niszczyły wzniesione urządzenia lub też sprzedawały je na rozbiórkę osobom prywatnym, które obecnie przystępują do rozbiórki i zgłaszają się o akceptację dokonanego nabycia do Władz administracyjnych albo do zarządów dóbr państwowych.

Ze względu na zasadnicze znaczenie sprawy okopów, stanowiących jeden ze środków pomocniczych działań wojennych, odbyła się w celu ustalenia jednolitego sposobu postępowania narada przedstawicieli zainteresowanych ministerstw, a mianowicie: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Robót Publicznych, oraz Spraw Zagranicznych.

Na naradzie powyższej ustalono następujące zasady: wszystkie okopy, zbudowane na terytorjum Państwa Polskiego przez władze wojskowe któregokolwiek z państw, którego wojska czynne były na terytorjum polskiem, z chwilą ustania okupacji automatycznie należą do Państwa Polskiego oraz przechodzą pod zarząd wojskowy jako przedmioty i urządzenia, mające znaczenie dla obrony kraju. Inne władze, bez wyraźnego zezwolenia władz wojskowych, nie mogą rozrządzać okopami ani przedsiębrać żadnych czynności, dotyczących zarówno samych budowli, jakoteż i materjałów do nich użytych. Władze wojskowe we właściwym zakresie sprawują zarząd nad okopami i w razie uznania, że którekolwiek części okopów nie mają znaczenia dla interesów wojskowych, mogą przystąpić do ich rozbiórki. Rozbiórka okopów dokonywana będzie pod zarządem Ministerstwa Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych lub innemi ministerstwami zainteresowanemi w każdym poszczególnym wypadku. Rozbiórka ta będzie dokonywana albo w drodze publicznych robót, albo w drodze sprzedaży lub też powierzenia tych robót przedsiębiorcom i osobom prywatnym pod kontrolą i nadzorem zarządu wojskowego. Decyzja co do zużycia materjałów, otrzymanych z rozbiórki okopów, może nastąpić dopiero w zależności od uznania ich za niepotrzebne dla celów wojskowych. Materjały mające znaczenie wojskowe, a więc druty kolczaste, części żelazne, cegły i wszelkie urządzenia, mogące być użyte przez wojsko, muszą być przy rozbiórce zatrzymane przez zarząd wojskowy, o ile w każdym poszczególnym wypadku nie zostanie powzięta inna decyzja przez odpowiednią władzę wojskową. Materjały zaś uznane przez wojsko za niepotrzebne, mogą być zużyte w inny sposób, stosownie do każdorazowej decyzji właściwej władzy, Ministerstwo Spraw Wojskowych dokona w tym celu w czasie najbliższym klasyfikacji okopów i pochodzących z nich materjałów,

Wszelkie umowy, zawarte przez osoby trzecie z władzami okupacyjnemi lub osobami, działającemi z ich ramienia, albo poszczególnemi organami wojskowemi w przedmiocie okopów i materjałów, z nich pochodzących; nie mają względem Państwa Polskiego mocy obowiązującej, chociażby nie podpadały pod moc Dekretu w przedmiocie umów, zawartych przez b. władze okupacyjne co do majątku państwowego (opubl. w № 5 poz. 99 Dziennika Praw Państwa Polskiego z dn. 13 stycznia 1919 r.). Pretensje osób trzecich któreby z tego tytułu wynikać mogły, winny być zgłoszone do Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

Proszę o podanie powyższego okólnika do wiadomości podwładnych urzędników.

Warszawa, dn. 3 marca 1919 r.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych
Janicki

Szef Sekcji
W. Makowski.

RUCH SŁUŻBOWY.

ZAMIANOWANI:

Na zasadzie art. 16 Przepisów tymczasowych o Urzędach Ziemskich zostali przez **Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych zamianowani:**

Komisarz Ziemski Mieczysław Nostitz-Jackowski — Inspektorem Ziemskim Okręgowym przy Komisji Ziemskiej Okręgowej w Piotrkowie,
Komisarz Ziomski Józef Ścięgosz—Inspektorem Ziemskim Okręgowym przy Komisji Ziemskiej Okręgowej w Łomży,
Komisarz Ziemski Stanisław Łączyński—Inspektorem Ziemskim Okręgowym przy Komisji Ziemskiej Okręgowej w Siedlcach.

Na zasadzie art. 32 Dekretu Rady Regencyjnej o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych w Królestwie Polskiem zostali przez **Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych zamianowani:**

Alfred Krajewski — Starszym Inspektorem Weterynaryjnym w Kaliszu,
Starszy Referent Stefan Łokuciewski — Radcą Ministerjalnym w Wydziale Ogólnym Sekcji Dóbr Państwowych,
Radca Ministerjalny Wacław Loga — starszym inspektorem gmachów w Zarządzie Okręgowym Dóbr Państwowych w Warszawie,
Edward Babiński — starszym referentem w Sekcji Prawno-Ustawodawczej,
Karol Kasiński — starszym referentem Głównej Komisji Ziemskiej,
Kazimierz Stolpe — referentem w Wydziale Produkcji Zwierzęcej Sekcji Rolniczej,

Wiktor Marynowski — referentem w Sekcji Prawno - Ustawodawczej,
Piotr Celestyn Wroński — referentem w Wydziale Meljoracyj Rolnych Sekcji Rolniczej,
Eugienjusz Popoff — referentem w Sekcji Prawno - Ustawodawczej,
Stanisław Antoniewski — referentem w Wydziale Reform Agrarnych Sekcji Urządzeń i Organizacyj Rolnych,
Marja Dąbrowska — referentem w Wydziale Reform Agrarnych Sekcji Urządzeń i Organizacyj Rolnych,
Bolesław Smoliński — Naczelnikiem Kancelarji Głównej Ministerstwa,
Wojciech Biesiekierski — referentem w Wydziale Ogólnym Sekcji Dóbr Państwowych,
Wacław Daszewski—Inspektorem gmachów państwowych w Zarządzie Okręgowym Dóbr Państwowych w Warszawie,
Zofja Wierzejska — pomocnikiem referenta w Wydziale Prezydjalnym Ministerstwa,
starsza kancelistka Marja Zyskowska — sekretarką w Sekcji Dóbr Państwowych,
Eugienja Wróblewska — starszą kancelistką w kancelarji Głównej Ministerstwa.

ZWOLNIENI:

P. Adam Ołdakowski, p. o. Komisarza rolnego w obwodzie płockim, zcstał za przestępstwa służbowe na mocy artykułu 33 Tymczasowych Przepisów służbowych dla urzędników państwowych z dn. 11 czerwca 1918 r. wydalony ze służby.

Wyższa Komisja Dyscyplinarna Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, do której sprawa przestępstw służbowych p. Adama Ołdakowskiego była skierowana do rozpoznania, powzięła decyzję treści następującej:

„Wyższa Komisja Dyscyplinarna Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych na posiedzeniu w dniu 22 marca 1919 r., po rozpatrzeniu sprawy przeciwko Adamowi Ołdakowskiemu, zważywszy, że Adam Ołdakowski, pełniąc obowiązki Komisarza Rolnego w obwodzie Płockim i mając pod swoim zarządem majątek państwowy w tym obwodzie, wprowadził bez należytego upoważnienia władzy przełożonej do majątku Poświętne w pow. Płońskim w dniu 29 stycznia 1919 r. 31 krów własnych i karmił je paszą, należącą ko majątku państwowego przez dni 21, że wyjaśnienie Ołdakowskiego, jadoby uczynił to w zamiarze przysporzenia korzyści majątkowi wskutek nagromadzenia nawozu, oraz, że miał zamiar sprowadzić paszę dla swego inwentarza, nie znalązło całkowitego usprawiedliwienia, bowiem warunki majątku nie pozwalały na zastosowanie takiego środka gospodarczego, a zapowiedziana pasza nie nadeszła, że postępek ten spowodował dla majątku szkodę w ilości około 4000 marek, którą Ołdakowski pokrył z własnych środków, że niezależnie od szkody materjalnej, postępowanie Ołdakowskiego obniżało powagę urzędnika polskiego i nie licowało z zajmowanem przez niego stanowiskiem i zaufaniem, którem był obdarzony, że zastosowanie art. 636 K. K., który przewiduje odpowiedzialność za nadużycie władzy, powodujące znaczną stratę dla zarządu państwowego lub dla

interesu skarbowego, w danym wypadku miejsca mieć nie może, ponieważ postępowanie Ołdakowskiego, jakkolwiek nieusprawiedliwione i niezgodne ze stanowiskiem i obowiązkami urzędnika, znaczniejszej szkody, nie wyrządziło, że z drugiej strony wymaga ono surowego ukarania dyscyplinarnego, jako niedopuszczalne z punktu widzenia godności i powagi władzy i znaczenia urzędnika państwowego, że wobec tego winna być zastosowana do Ołdakowskiego najsurowsza z kar, przewidzianych w art. 33 Tymczasowych przepisów służbowych (Dz. Praw № 6, 1918 r., poz. 13), postanowiła skazać Adama Ołdakowskiego na wydalenie ze służby państwowej i wyrok ogłosić".

ZMARŁ:

JÓZEF STOŁYHWO,

p. o. pomocnika referenta w Sekcji Prawno-Ustawodawczej.

Tłoczono w Drukarni Państwowej
z polecenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych. № 4980